

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Lichtenthal 7

Langton, Stephen

Frankreich (?), [13. Jh.]

Zweites Buch der Chronik

[urn:nbn:de:bsz:31-35356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-35356)

Paulipomenon liber. i. in istum
 ti uetit. epitemen tantus ac ta
 luc. ut ably illo siquis sciam sep
 turum sibi uolunt arrogare
 se ipm uideat. Singula quippe nomina
 uncturalis uerbor. r. p. m. u. in regu lu
 bur tanguntur hystorie. et innumerabael
 explicantur euangelii qouel.

Confortatus est
 ergo salomon filius dauid in
 regno suo. r. eo erat cum eo. r.
 magnificauit eum in excelsu.
 Precepit salomon uniuersis israheli. d. u. n.
 et conuentionibus et ductibus et iudicibus omni
 bus. et principibus famularum. et abijt cum
 uniuersa multitudine in excelsum gaba
 on. d. erat tabernaculum fedetit p. m. qd
 fecit moyses famulus di in solitudine. Ar
 cham. au. di. adduxerat dauid de cariathe
 arm. in locum quem p. parauerat ei. et
 ubi fuerat ali tabernaculum. hoc est in
 u. m. Atare quoq. eneum qd fabricatus
 fuerat beselehel. filius uti. filij ut. ubi erat
 coram tabernaculo d. qd et requisit
 salomon et omnis ecc. Ascenditq. salomō
 ad altare eneum coram tabernaculo fe
 dit d. et obtulit in eo mille hostias. Ecce au
 tē nocte apparuit ei d. s. Postula qd uis
 ut dem t. dixit salomon d. Tu fecisti cum
 dauid patre nro miam magnā. et consti
 tuidi me regem pro eo. Hunc igit. d. n. r. p. e
 atur sermo tuus quem pollicitus es dauid
 pat. nro. Tu enim me fecisti regem super po
 pulum tuum multū qui tam innumerabi
 lit. qm puluis terre. d. m. sapientiam r. in
 telligentiam. ut egrediar coram p. tuo r.
 ingrediar. Quis enim potest hunc p. m.
 tuum dignē qui tam grandis ē iudicare.
 d. s. au. d. ad salomonē. Quia hoc magis
 placuit cordi tuo et n. postulasti diuicias
 et subum et glam neq. animaloz. q. te
 orunt. s. nec diq. uite plurimos. petisti
 au. sapiam et sciam. ut iudicare possit po
 pulum meum super quem constitutus te
 regem. sapia r. scia d. m. sunt t. diuicias
 au. et subum et glam d. abot. na ut nul
 lus in regib. nec an. te. nec post. te. fuit
 similis tui. uent. g. salomon ab excelsu

† D. d. f. i. a. c. o. e. et or. d. e. t. p. l. i. et d. a. b. a.
 ē. p. l. a. m. o. i. p. a. p. i. a.

gabon in iherosolymis coram tabernaculo fedetit
 et regnauit super israhel. congregauitq. s. cur
 tus et equites. et fca sunt ei mille. cccc. cur
 t. xii. milia equitum. et fecit eos ēē in urbi
 bus quadrag. et cum rege iherosolym. Prebuiz
 rex argentum et aurum in iherosolym. quasi la
 pidel. et cedros quasi sicomoros. que nascunt
 in campibus multitudine magna. Ador
 cebantur aut ei et equi. de ogypto. et de ca
 a negotiatoribus regis qui ibant et emebat
 p. o. quadrag. equoz. sexcentis argenteis.
 r. equū. c. l. Similr de uniuersis regibus gerhe
 orum et regibus syrie emptio celebratur.

Decreuit au salomon edificare
 domum nomini dō. et palatium sibi
 et numerauit. hoc milia uiror. portanti
 um iherosolym. et hoc. milia qui cedent
 lapides in montibus. p. postiq. eoz. tā milia
 sexcentos. et istos quoz ad nram regē tyri di
 cent. Sicut egisti cum dauid patre meo
 et misisti ei ligna cedrina ut edificaret
 domum in qua et habitaret. sic fac mecum
 ut edificem domum nōi dō. d. m. et conse
 crem eam ad adolendum incensum corā
 illo. et fumiganda aromata. et ad p. p. o. s. i. o.
 nem panū sempiternam. r. holocaustoma
 ta mane et uespere. sabbatis quoq. r. neome
 nīs et sollempnitatibus d. n. i. n. r. m. s. e. m. p. t.
 num q. mandata sunt israheli. Domus aut
 qm edificare cupio magna ē. magnū enim
 ē. n. r. super omni d. s. Quis ergo potit p. uale
 ut edificet ei dignam domum. Si celum
 et celi celoz. cupere eum n. queunt. f. i. u. t.
 ego sum ut possim ei edificare domum.
 s. ad hoc t. n. ut adoleatur incensum co
 ram illo. d. igitur in iherosolym. q.
 nouit operari in auro et argento. eue et fer
 ro. purpura. cocco. et uandō. et q. i. s. a.
 ar. scilicet celata cum hūc artificibus quoz
 mecum hō in iudea et israhel. quoz p. p. a. u. i. t.
 dauid pat. n. r. s. et ligna cedrina mitte m.
 et abigena. et thyna. et p. m. e. a. de libano.
 Scio enim qd sui tui nouit cede ligna
 de libano. et erunt serui nri cum seruis
 tuis ut pareant in ligna plurima. Dom
 enim qm cupio edificare magna ē. n. m. t. u. t.
 et m. d. t. a. Preterea operariis que celant
 ligna seruis tuis dabo m. d. b. a. t. r. i. a. c. h. o.
 ros. xx. milia. et ordi choros totidē. d. e. i.
 quoz lata. xx. milia. Dixit au hiram rex

Scope 2

thyri per lateral qual miserat salomō.
Quia dilexit dñs p[ro]ph[et]am suum. ideo te reg
nare fecit super eum. Et addidit dicens
Bened[ic]t[us] d[omi]n[us] deus isrl. qui fecit celum et t[er]ra
qui dedit dauid regi filium sapientē et u
ditum. et sensatum atq[ue] prudentē. ut
edificaret domū dñi et palacium sibi. N[on]
si ergo t[ame]n unum prudentē et scientissimū
hymam patrem meum filium miteris d[omi]n[us]
filias am. Cuius pater thyr[us] fuit. qui nove
rit operas marmo. et argento. et ere. et fer
ro. et marmore. et lignis. et in purpura
quoq[ue] et iacinto. et uislo. et cocino. et q[ui]
sciat scolare omnem sculptam. et ad iue
nire prudent[er]. q[uo]d cumq[ue] in ope necesse ē
cum artificib[us] suis. et cum artificib[us] d[omi]n[us]
m[er]it[us] p[ro]p[ter] d[omi]n[us] dauid. T[er]tium ergo et or
deum. et oleum et unū que pollicat[ur] es
dñe m[er]it[us] m[er]it[us] seruis tuis. nos aut[em] cedunt
ligna de libano q[uo]d necesse habuit. et appli
cabitur ea m[er]it[us] per mare in ope. t[er]tium
erit transire ea in t[er]ra. **I**tem aut[em] igit[ur]
salomon on[us] uros p[ro]fletos q[ui] exierunt
in t[er]ra isrl. post dimissionem q[ui]m di
numerauit cuius p[ar]t[em] eius. et tuentis
c. l. milia. et tā milia sexcenti. fecitq[ue] ex
eis. h[ic] milia. qui humil[iter] onera p[er]tra
rent. et h[ic] milia. qui lapides in mon
tib[us] cedent. tā aut[em] milia et sexcentos p[ro]
fatos operum p[ro]p[ter] d[omi]n[us]. **III**

Et cepit salomon edificare domū d[omi]n[us] in ier
usalēm in monte moria. qui demon
stratus fuerat dauid p[ar]t[em] eius in loco que
p[ri]mu[m] erat dauid in area. canan iebulei.
Cepit aut[em] edificare mense secundo anno q[ui]to
regni sui. Et hoc sunt fundamenta que iecit
salomō ut edificaret domū d[omi]n[us] longitudo
cubitos m[er]it[us] p[ri]ma. h[ic] latitudo m[er]it[us]
cubitos iugit[us]. porticum u[er]o aut[em] fronte
q[ui] tendebatur in long[um] iug[um] mensuram
latitudinis domus. cubitos h[ic]. Porro
altitudo. c. h[ic] cubitos erat. et de altit[ud]e
eius m[er]it[us] aut[em] mundissimo. Domū
quoq[ue] maiore[m] t[er]t[er] tabulis lignis. ab ig
nit[is]. et lammas aut[em] obrizal fixo p[ro] totū. scul
ptis mea palmis et quasi arthenulas se in
uicem complectentes. Simult quoq[ue] p[ro]u
mentum templi p[ro]fissimo marmore.
decore multo. Porro aut[em] erit probatissimū
de cuius lammas t[er]t[er] domū et trabes eius.
et postet et parietes et hostia. et celant che

rubyn imparetib[us]. fecit quoq[ue] domū sc[ilicet]
sc[ilicet] longitudo[m] iuxta latitudinē do
mus cubitos h[ic]. et altitudinem similit[er]
h[ic] cubitos. et lammas aureis t[er]t[er] ea. h[ic]
talentis sexcentis. Et et clauos fecit aureos
na ut singuli clau[us] siclos quinquagenos ap
pendent. Conacula quoq[ue] t[er]t[er] auro. fecitq[ue] t[er]
in domo sancti sc[ilicet] cherubyn duo. ope stann
rio. et t[er]t[er] eos auro. die cherubyn h[ic]. cubiti
extendebantur. ita ut una ala h[ic] cubitos
v. et t[er]t[er] parietem domus. et alia v.
cubitos h[ic] alam t[er]t[er] altit[ud]e cherub. Si
milit[er] cherub altit[ud]e ala v. habebat cubitos
et t[er]t[er] parietem. et ala eius alia v. cu
bitos. alam cherub altit[ud]e contingebat. Ig
de utiq[ue] cherub expanse erant. et exerce
bantur. cubiti h[ic]. Ipi aut[em] stabant erectis
pedib[us]. et facies eor[um] u[er]o erant ad ext[er]iorē
domū. fecit quoq[ue] uelum. ex iacinto. pur
pura. cocino. et byss[us] et int[er]i[us] ei cheru
bin. Ante fores et templi fecit duas colum
pnas. q[ui] h[ic] v. cubitos habebant altitudi
nis. p[er]o capita eor[um] v. cubitos. nec non
et quasi arthenulas in maculo. et super
posuit eas capitib[us] columnar[um]. malafnata
etiam. c. quasi arthenulas interposuit. p[ro]p[ter]
columnas posuit in uelutibulo templi. unā
ad ext[er]iorē et alteram ad int[er]iorē. tam que ad ext[er]
iorē erit uocatur iachin. hec ē firmitas. et
que ad leuam boor[um]. hoc ē in t[er]ra.

Fecit quoq[ue] altare eneum. h[ic]. **III**
cubitos longitudo[m] eius. et h[ic] cubitos
longitudo[m] eius. et h[ic] cubitos latitudinis. et
h[ic] cubitos altitudinis. mare et fuisse. x.
cubitos. a labio. usq[ue] ad labiū rotundum
percircuitū. v. cubitos. habebat altitudis.
et funiculus h[ic] cubitos. ambiebat gy
rum eius. Similitudo quoq[ue] boum eius
subt[er] illa. et h[ic] cubitos. q[ui]dam ex t[er]t[er]
celature quasi duob[us] u[er]o alium mare
arcubant. boues aut[em] erant fuisse. et ip[s]i
mare. super. xii. boues impositū erit. Q[ui]
tres respiciebant aquilonē. alij. tres oc
cidentē. Porro tres alij meridē. et tres
qui reliqui erant orientē. mare h[ic] h[ic]
suppositum. Posterea aut[em] bou[um] erant sub
tuscul sub mare. Porro uastitas eius
habebat m[er]it[us] palmi. et labiū illi
erit quasi labiū alit[er]. uel repandi lyli.
capiebatq[ue] mensure tria milia m[er]it[us]
fecit quoq[ue] conchas. x. et posuit. v. ad p[ro]p[ter]

lab[or]ator adeptus

[Marginal notes on the right edge of the page, partially obscured and difficult to read.]

et. v. asinus. ut lauarent in eis omnia que in holocaustum oblatum erant. Porro in domo sacerdotes lauabuntur. fecit quoque et candelabra aurea. x. secundum speciem qua iussa erant fieri. et posuit in templo. v. ad orientem. et. v. asinus. nec si et in altari. v. posuitque eas in templo. v. ad orientem. et. v. asinus. fialas quoque aureas. c. fecit et adunum sacerdotum. et basiliam cum gradibus. et hostiam in basiliam. quae reposita est foris mare posuit in late deus contra orientem ad meridiem. fecit autem hystrum lebetum quoque. et coeagnas et fialas. et compleuit omne opus regis in domo domini. hoc est columpnas duas. et epistolia. et capita. et quasi quatuordecim reuacula que capita tegunt super epistolia. malegrammata quoque. xl. et reuacula. ij. ita ut vni ordines malegrammatum. singulis reuaculis iunguntur quae protegunt epistolia et capita columnarum. Bases et fecit et conchas quas super posuit basibus. mare unum. bouesque. xii. sub mare et lebetis. et coeagnas. et fialas. Omnia uasa fecit salomon hystrum patris eius in domo dei. et erat mundissimum. In regione iordanis fudit ea rex margillo la terra. in thechoth et laedatha. Erat autem multitudo uasorum. innumerebilis. ita ut ignoraretur pondus eius. fecit quoque salomon omnia uasa domus dei. et altare aureum. et in altari et super eas panes propositionis. candelabrum quoque aureum cum lucernis suis ut luceret ante oraculum iuxta ritum exauis purissimo. et florentia quaedam et lucernas. et forcipes aureas. omnia de auro mundissimo facta sunt. Thymiamathia quoque et thurbula. et fialas et mortaria ex auro purissimo et hostia celauit templi interitus. id est iuxta sedes et ostia templi fornicibus aureis. sicque completum est omne opus quod fecit salomon in domo domini.

V Huiusmodi salomon in dedicatione omnia quae uenerat dauid pater suus. argentum et aurum et uniuersa uasa posuit in thesauris domus dei. Postquam congregauit salomon omnes maiores natu israel. et cunctos principes tribuum. et capita familiarum de filiis israel in ierusalem ut adducerent archam federis deo de ciuitate dauid quae est syon. Venit ergo ad regem omnis iuxta israel. id est sollempni. in die septimo. Cumque uenissent cuncti seniores israel. portauerunt leuite

archam et intulerunt eam. et omnem paratum tabernaculi. Porro uasa factuaria que erant in tabernaculo portauerunt sacerdotes cum leuitis. Hec autem salomon. et uniuersus ceterus israel. et omnes qui fuerant congregati ante archam immolabant arietes et boues absque ullo numero. tanta enim erat multitudo uictimarum. Et intulerunt sacerdotes archam federis in locum suum. id est ad oraculum templi. in scilicet sedes super altari cherubim. ita ut cherubim expanderet alas suas super locum in quo posita erat archa. et ipsam archam tegerent cum uentibus eius. uentum autem quod portabatur archa. quod paululum longiores erant capita. parebant ante oraculum. Si uero quis paululum fuisset exintsecutus. eos uide non poterat. fuit itaque archa ibi usque implente die. nichilque erat in archa aliud nisi due tabule quas posuerat moyses in ore. quoniam legem dedit deus filiis israel egredientibus egypto. et urna hanc manna. et uirga aaron que frondeuerat. Egredis autem sacerdotibus de sanctuario. omnes sunt sacerdotes qui ibi potuerant inueniri sanctificati sunt. nec adhuc illo tempore uices et ministrorum ordo inter eos diuisus erat. tam leuiter quam cautores. id est et qui sub alaph erant. et qui sub eman. et qui sub isithym filii et fratres eorum. ueluti bini. cymbalis. et psalteriis. et cytharis concrepabant. stantes ad orientalem plagam altaris. et cum eis sacerdotes. c. xxx. canentes thubis. Igitur cunctis pariter et thubis. et uoce et cymbalis et organis et diuisi gratia musicorum concinentibus et uocem in sublimem tollentibus longe sonitum audiebatur. ita ut cum dominum laudare cepissent. uide. confitemini domino quod bonus quoniam in eternum misericordia eius. impletur domus dei nube. nec possent sacerdotes ministrare ipsi caliginem. Compleuit enim gloria domini domum dei.

VI Tunc salomon ait. deus pollicitus est ut habitaret in caliginem. ego autem edificauit domum non eius. ut habitaret ibi impetuum. Et conuertit rex faciem suam et bene dixit uniuersae multitudinis israel. si non omnis turba stabat intenta. et ait. Benedixit deus israel. qui quod locutus est dauid pater meo opere compleuit dies. Adie qua eclipsa

descriptio mare

putum meum de terra egypti non elegi
 uitatem de cunctis tribubz isrl. ut edifi
 icaretur nra domus noi mo neq; elegi q
 qm alium uru. ut eet dno mpp mo u
 rabel. s; elegi isrlm ut sit nom meū i ea.
 r elegi dauid. ut constituerem eum super
 populum meū isrl. Cumq; fuisset uolu
 tatis dauid pat nri ut edificaret domū
 nomini dñi tñ isrl. dñe domini ad eum.
 Quia hec fuit uoluntas tua ut edifica
 res domū noi mo bene quidē fecisti ha
 bere hōemodi uoluntat. s; tu non edifi
 cabis domū. ueruntamē filius tuus qui
 egredietur de lumbis tuis. ipe edificabit
 domū noi mo. Compleuit ergo dō sermo
 nē suum quem locutus fuerat. et ego
 surrexi pro dauid patre nro. et sedi sup
 thronum isrl. sicut locutus ē dō. et edi
 ficauit domū noi tñ isrl. et posui in ea
 archam in qua ē pactum dō qd pepigit
 cum filiis isrl. Stetit ergo coram altari
 dō exaudito uniuēle multitudine isrl.
 r extendit manus suas. Siquidē fecerat
 salomon basim oneam. et posuit eam i
 medio basilice. hntem. v. cubitos longi
 tudinis. et. v. cubitos latitudinis. r tūc
 cubitos in altum. stetitq; super eam. et
 de incept flexit genibz contra uniuēlā
 multitudinē isrl. et palmis in celū le
 uatis ait. Domine dō isrl. non ē similis
 tui dō in celo r in terra qui custodit pac
 tum r miam cum seruis tuis qui am
 bulant coram te in toto corde suo. qui
 pstrant seruo tuo dauid pat nro. qamq;
 locutus fuerat ei. et que ore promiserat
 opere complecti. sicut et pter tpe pbat.
 Hinc ergo domine dō isrl. imple seruo
 tuo pat nro dauid quocunq; locutus es
 dō. Non deficiet exere uir coram me q
 sedeat super thronum isrl. ita tamē si cul
 toderint filij tui uiam meā. r ambula
 uunt in lege nra. sic r tu ambulasti corā
 me. Et nūc dñe dō isrl. firmetur sermo
 tuus que locutus ē seruo tuo dauid. Ergo
 ne credibile ē ut habitet dō cum hoībz
 super terram. Si celum et celi celoz nō te
 capiunt. qnto magis domus ista qm edi
 ficauit. s; ad hoc tm scā ē ut respicias
 orationē serui tui. et obsecrationē eius.
 Dñe dō nūc audiat pces quas fundit famu
 lus tuus coram te. ut a penat oculos tuos

super domum istam diebz ac noctibz sup
 locum in quo pollicatus es. ut inuocauerit
 nom tuum. et exaudies orationē qm ter
 uul tuus orat meo. Exaudi pces famuli
 tui et pp tuu isrl. quocunq; orauerit i loco
 isto. r exaudi de habitaculo tuo. id ē dō. et
 exaudire. Si peccauerit quispiam in pro
 prium suū. et uisire contra eū pauerit ve
 rit se q; maledō construxerit coram altari
 in domo ista. tu audies de celo. et facies iu
 dicium seruoz tuoz. ita ut reddat iū
 uiam suam in cap ppum. et ulciscantur
 tui retribuēs ei scdm iusticiam suā. Si
 superuul fuit pp tuus isrl ad inimicos
 peccabunt ē. et conūsi egint pniam.
 r obsecrauerint nom tuu. et fuerint de p
 in loco isto. tu exaudi de celo. et p
 pccō pp tuu isrl. et reduc eos in terram
 qm dedisti eis. et patibz eoz. Si elanto ce
 lo pluuia nō fluxerit pp pccā pp. et de p
 fuerint in loco isto. et confessi fuerint nōi no
 r conūsi apōcū suū cum eoz afflicti. exau
 di de celo domine et dimitte pccā seruū
 tuū et pp tuu isrl. et doce eos uiam bonā
 per qm ingrediant. et da pluuia recte
 qm dedisti pp tuo ad possidendū **fruges**
 si orta fuit in terra. et pestilentia erugo
 r aurugo. et locusta et bruch. et hoīes
 uastant regionibz partat obcedunt ciui
 tates. omniūq; plaga et infirmitas pres
 sit. si quis de pp isrl fuit de pccat cōgnos
 cent plagam et infirmitatē suā. r ex
 panderit manus suas in domo hac. tu ex
 audi de celo de habitaculo tuo. et p
 tuas qual nosti cum hie in corde suo. tu
 enim solus nosti corda filioz hoīum. ut ti
 meant te r ambulent in uia tua. cum
 tū diebz quibz uiuūt super facie terre q
 dedisti patibz nris. Seruus quoq; qui nō ē
 de pp isrl si uerit de terra longinq; pp
 nom tuū magnū. et pp manū tuā robur
 tam et bruchū tuū excelsū. et adorne
 rit in loco isto. tu exaudies de celo firmis
 simo habitaculo tuo. r facies cuncta pro
 quibz inuocauerit te ille peregrin. ut sciat
 omniū pp tē nom tuū. r timeant te sicut
 pp tuus isrl. et cognoscant quia nom
 tuū inuocatiū ē sup domū hanc qm edi
 ficauit noi tuo. Si egressus fuerit pp tu
 us ad bellū s; ad iuluros tuos p uia in q

VII

De orōe salomon

multis eos. adorabunt te contra uiam in qua curat hec e qm elegisti r domus q edificauit noī tuo. tu gaudias de celo pre cel coz. et obsecrationem. r uisceribus. Dicit r peccauit t. neq enim e homo qui no peccet. r si uirtus fuit cal. et tūdidis hostibus. et captiuos eos duxerunt inuam longin qm. uel certe qui iuxta e. et conūta in corde suo. mēta ad qm captiuo ducti sunt. ege runt pntam et departa te sunt mēta cap tuitatū sue dicentes. peccauim. inuiste egimus. nuque fecimus. et uelū fūnt ad te in toto corde suo r in uita aīa sua. i m captiuitatē sue dicentes. peccauim. ad qm ducti sunt. et adorabunt te contra uiam dē sue qm dedita patibz coz. r ut bil qm elegisti. et domus qm edificauit no mīz tuo. gaudias de celo. hoc e de firmo habitaculo tuo p̄cel coz. et facias iudiciū ordinatū p̄ tuo qm uult p̄cedi. Tu es enī d̄ meus. Aperiatur queso oculi tui. r au tes tue intente sint ad orationē que fit in loco isto. Hinc ergo confurge domine d̄ n̄c inrequiem tuam. tu et archa sanctificati ue. Sacerdotes tui d̄te d̄ induant salute et s̄a tui letentur in bonis. D̄ne d̄ ne auer tal faciem x̄ tui. mēstro m̄az. seruis tui.

VIII. Cumq̄ completis salomon fundis p̄cos. ignis descendit de celo et deuorauit holo causta r uictimas. r inagelat d̄m impleo domū. neo poterant sacerdotes ingredi tē plum d̄. q̄ et om̄i fuit n̄c uidebant del cendit ignem. et glām d̄ super domū. et corruerunt proum inuam super parietum statum lapide adomant. et laudauit runt d̄m qm bonus qm inētū m̄a eius. h̄caū r om̄i p̄s immolabant uictimas carnis d̄no.

Mactauit q̄ rex salomon hostias hominū. xx. duo milia. aueum. e. xx. milia. r dedit domum d̄i rex et inu uisul p̄s. Sacerdotes aū stabant in officio suis. et te uire inorganit armentū d̄i que fuit dauid rex ad laudandum d̄m qm inētū m̄a eius. ymnos dauid canentes p̄ manū suas. s̄ous sacerdotes canebant thubū aū es. cunctusq̄ isrl̄ stabat. Sanctificauit quoq̄ salomō medium atz aū templum d̄. Obtulit enim ibi holocausta. et ad ipe pacificoz. q̄ altare enēū qd̄ fecat nō potat fuit h̄e holocausta r sacrificia. r coep̄.

fecit ergo salomon sollempnitatē in tēpe illo. vii. diebz. et sollempnitatē om̄i isrl̄ cum eo. est magna ualde. ab inuortu e mach. usq̄ ad torrentē egypti. fecitq̄ die octaua collam. eo qd̄ dedita s̄ atle. vii. diebz. et sollempnitatē celebrante diebul vii. Indie uicesimo t̄cio m̄s̄i septimi d̄i misit populū ad tabnacula sua letātes atq̄ gaudentes super bonum qd̄ fecerat d̄s dauid et salomonu r isrl̄ p̄ suo. Cople uirz salomon domū d̄o et domum regis. r omnia que disposuit in corde suo ut face ret in domo d̄ni et in domo sua. et prospere uisul. Apparuit aū ei d̄s nocte r ait. Au diu orationē tuam et elegi locū istū in i domū sacrificij. Si clausero celum r pluuia n̄ fluxerit et mandatio et p̄cep̄o locude ut deuoret terram. et misero penitentia i po pulum meū. conūsit aū p̄s n̄c super quos inuocatum e nom̄ meū. desertusq̄ me fuit. et exquisit facie meam. r cogit penitentiam a uisul fuit penitentia. r ego gaudiam de celo. et propicius ero peccis coz. et sanabo terram coz. Oculi quoq̄ n̄c erunt ap̄z. et aures mee recte ad orationē eius qui in loco isto orauit. Elegi enim r sanctificauit locum istum ut sit nomen meum ibi in sempiternum. et permaneat oculi n̄c et cor meū amebz diebz. Tu q̄q̄ si ambulauit coram me sicut ambulauit dauid pat̄ tuus et fecit iuxta om̄ia que p̄cep̄i. et iudicial m̄a iudicialq̄ seruauit. suscitabo r bonum rogam tui sicut potu itul am dauid pat̄ tuo d̄co. h̄o autē de luxpe tua uir qui sit p̄nceps in isrl̄. Si aū aūta fuit et dereliquerit iudicial m̄a. et p̄cepta n̄a que p̄posui uob. ut ab euntē seruierit d̄ic alienis. et aduare ritit coz. euellam uos de terra n̄a qm de ti uob. r domum hanc qm edificauit uob n̄o p̄hibeam a facie n̄a. et t̄mā cam in p̄uolam r in exemplum amctis po puli. r domū illa erit in p̄uolabz u misit transeuntibz. r dicent stupentē. Quare fecit sic d̄s t̄e huic. et domū huic. h̄e debuit. Quia dereliquit d̄m patrem suoz. qui eduxerit eos d̄ t̄m egypti. et apprehendunt d̄c alienos. et ad uinunt eos atq̄ colunt. r d̄co uenit sup̄ eos uniuersa hec mala.

Expleat aū. xx. annis postq̄m edifica

Quo aures d̄ni sunt
t̄m̄i r̄pto ad d̄m

uit salomon domum dñi et domū suam. ciuitates quas debent hyum salomon e-
 dificauit. et habitare fecit ibi filios isrl. Abyr
 quocq; memath saba et obtinuit eam. et e-
 dificauit palmuzim in deserto et alias ciui-
 tates munitissimas edificauit in emath. et
 in hithon superiorē. et bechorō isre-
 rodem. ciuitates munitas hithon portat et
 uectes. et scilicet uataarh et et omnes firmissimas
 urbes que fuerunt salomonis. cunctasq; ur-
 bes quadragarum. et urbes equitū omnia
 que uoluit salomon atq; disposuit. edifi-
 cauit in isrlm et in hymano et in uniuersa t-
 ra potestatis sue. omnemq; p̄lin quā de-
 lectus fuerit de eheul. et amozreit. et fere
 Zeis. et eueis. et uebulat. qui si erant de
 stirpe isrl. de filiis eoz. et de postis quos
 non intēbant filii isrl. subingauit salomo-
 ni in tributis usq; in diem hāc. Porro de
 filiis isrl si posuit ut seruiret operib; re-
 gis. ipsi enim erant uiri bellatores et duces
 p̄m. et p̄ncipes quadragarū. et equum
 eius. Om̄s autē p̄ncipes exercitus regis salo-
 monis. fuerunt. cc. l. qui euadēbant p̄lin
 suam. p̄ pharonis transfugerunt de ciuitate
 dauid in domū qm̄ edificauerunt ei. Dñs
 enim. Non habitabit uxor n̄ra in domo
 dauid regis isrl. eo qd̄ sanctificata sit. q̄
 ingēta ē ad eam archa dñi. Tunc obtulerunt
 salomon holocausta dño super altare dñi qd̄
 truxerunt ante portam ut per singulos dies
 offerretur in eo iuxta p̄ceptum moysi in lab-
 hats et in kalendis. et in festis diebus ter p̄
 annum. idē in sollempnitate azimorum
 et in sollempnitate ebdomada darū. et in sol-
 lempnitate tabernaculorū. et construxit
 iuxta dispositionē dauid pat̄s sui officia
 pat̄s sui officia sacerdotū in ministris suis
 et leuitas in ordine suo. ut laudarent et
 ministrarent coram sacerdotib; iuxta ritū
 unius cuiusq; diei. et ianitores in diuisio-
 nib; suis per portam et portam. sic ē p̄ce-
 pent dauid homo dñi. nec p̄regrēssū sūt
 de mandatis regis tam sacerdotes quam
 leuite ex omnib; que p̄ceperunt. et inculto
 dñi thesaurorū. om̄s impensas pat̄ris
 hānt salomon. ex eo die quo fundati do-
 mum dñi usq; in diem quo p̄fecta est.
 Tunc abijt salomon in ahyon gabere et in
 ahyat. ad domum maris rubri q̄ est in tra-
 edom. Misit autē ei. hyum per manus

seruorū suorū naues et nautas gnatos mans-
 taberunt cum seruis salomonis tophyr-
 talmatib; inde. cccc. l. talenta auy. et adu-
 lerunt ad regem salomonē. **IX**

Regina quoq; saba cum audisset firmam sa-
 lomons. uenit ut temptaret eum. in-
 uigmarib; inuisa cum magnis opib; et ci-
 melis. qui portabant aromata. et auy plu-
 rimū. gemmasq; p̄ciol. Cumq; uenisset ad
 salomonē. locuta ē ei quecumq; erant ioco-
 de suo. et exposuit ei salomon omnia que
 p̄posuit. nec quidq̄m fuit qd̄ ei n̄ p̄spiciuū
 fecit. Qd̄ postq̄m uidit sapiam salomonis.
 et domum qm̄ edificauit et abata mense eius.
 et habitacula seruorum et officia ministrorū. et
 uestimenta eoz. p̄mēnas quoq; et uestes eoz.
 et uecturas qual immolabat in domo dñi. n̄
 erat p̄ stupore uita spes mea. Dixitq; ad regē.
 Quis sermo quem audiveram in terra mea de
 uiribus et sapia tua. Non credidim uari-
 tatis donec ip̄a uenisset. et uideret oculi mei
 et prolussim uix medietatē in sapientie tue
 fuisse narratam. uicisti firmam uirtutibus
 tuis. Beati uix tui. et si seruus tuus. h̄i qui
 stant coram te in om̄i q̄e et audiat sapiā
 tuam. Dicit dñs dñs tuus. qui uoluit te
 ordinare super thronū suum regē dñi tui.
 quia diligis dñm dñm isrl. et uult seruire cū
 meū. idēo posuit te super eū regē ut
 facias iudicia atq; iusticiā. Dedit autē regi. c.
 xc. talenta auy. et aromata multa nams.
 et gemmas p̄cio sissimas. Non sunt aromata
 talia allata ut hec que dedit regina saba re-
 gi salomoni. et seruū hyum cum ser-
 uis cum seruis salomonis aduenerunt autē
 de ophyr. et ligna thyma et gemmas p̄cio
 sissimas. de quib; fecit rex de lignis thyma
 thymū gaudis in domo dñi et in domo regis
 ceterarū quoq; et p̄lata in domo dñi. can-
 torib;. Namsq; uisa sunt in terra uita lig-
 na talia. Rex autē salomō dedit regine saba
 cuncta que uoluit et que postulauit. multo
 plura qm̄ adulerat ad eū. Que reuersi
 abijt in terram suam cum seruis suis. Erat
 autē pondus auy qd̄ afferebatur salomoni p̄
 singulos annos. sexcenta h̄c. vi. talenta
 auy. excepta ea summa qm̄ legati duxerunt
 saz. gencuum et negociatores afferere con-
 suenerant. omnesq; reges arabie et saba
 pe tray. qui comparabant aurū et argē-
 tum salomoni. fecit q; rex salomō. cc. h̄i

† Laudauit saba regis sapiam salomonis

habuit aureas de summa sexcentorum aurorum. qui inhaeruit singulis expendebantur trecenta quoque librae aureae. et aureorum quibus tegebantur scuta singula. Posuitque ea rex in armamentis quod erat confectum nemore. fecit quoque solum eburneum grande. et uestiuit illud auro mundissimo. sex quoque gradus quibus ascendebarur ad solum et scutum bellum aureum. et brachiola duo adhaerentes et duos leones stantes iuxta brachiola. et rali os. xii. leuinculos. stantes super vi. gradus eximie pariter. Non fuit tale solum in uniuersis regnis. Omnia quoque uasa conuiuii regis erant aurea. et uasa domus salomonis ex auro purissimo. Argentum enim in diebus illis pro nichilo deputabatur. Sicque nauis regis ibant in tharsis cum seruis hytam semel in annis. et deferrebat inde aurum et argentum. et hebraeos. et similes et pauos. Magnificatus est igitur salomon super omnes reges terrarum. diuiciis et gloria. omnesque reges terrarum desiderabant faciem uidere salomonis. ut audirent sapientiam quam dederat deus in corde eius. et deferrebant ei munera uasa argentea et aurea et uestes et aromata equos et mulos per singulos annos. Habuit quoque salomon. xl. milia equorum. mirabilia. et currum eorum. xii. milia. condiditque eos in ierusalem. quod dicitur garum. et uixit rex in ierusalem. Exiit et postestare super cunctos reges a flumine eufra- te. usque ad terram pharaonis. id est usque ad terminos egypti. tantamque copiam praebuit argenti in ierusalem. sicut lapidum. et cedrorum tantam multitudinem uelud siccomorum. quae nascuntur in campis. Adducebant autem ei equi de egypto cunctisque regionibus. Reliqua autem opera salomonis pauca. et nouissima. scripta sunt in uerbis nathan prophetae et in uerbis aochie sylonitis. multum quoque addo uidentur contra iheroboam filium nabath.

Regnauit autem salomon moriens salomon in ierusalem super omnem israhel. xl. annis. dormiuitque cum patre suo. et sepelierunt eum in ciuitate dauid. regnauitque pro iheroboam filio eius. Profecus est autem iheroboam illuc enim omnis israhel conuenit. ut constituerent eum regem. Quod cum audisset iheroboam filius nabath qui erat in egypto fugerat quippe illuc ante salomonem. statim reuersus est. uocauitque eum et uenit

X cum uniuerso israhel. et locuti sunt ad iheroboam dicentes. Pater tuus durissimo iugo obpressit tuum memora impera pater tuus. qui nobis grauem imposuit seruitutem. et paululum te onere subleua. ut seruiamus tibi. Qui ait. Post tres dies reuertimini ad me. Cumque abisset propheta inuit consilium cum senioribus qui steterunt coram patre eius salomone. dum adhuc uiuere dicerent. Quod datus consilium. ut respondeam prophetae. Qui dixerunt ei. Si placuit prophetae huic. et tenuerit eos uerba deus. seruiemus tibi omni tempore. At ille reliquit consilium senum et cum iuuenibus tractare cepit. quod est conuicti fuerant. et erant in similitudine dyaboli ad eos. Quid uobis uidetur. uel responde. quid debeo prophetae huic. qui dicit michi. subleua iugum quod imposuit uobis pater tuus. At illi responderunt ut iuuenes et nutus cum eo in delictis. atque dixerunt. Sic loquitur propheta qui dicit tibi. pater tuus. ut aggrauaret iugum nostrum tu subleua. et sic respondebit eis. conuicti uiginti. grossior est lumbis patris mei. Pater meus imposuit uobis iugum graue. et ego manus ponens apponam. Pater meus cecidit uos flagellus. ego uero cedam uos scorpio michi. Et si adquecunt prophetae. Erat enim uoluntas dei. ut compleretur sermo eius quem locutus fuerat per manum aochie sylonitis ad iheroboam filium nabath. Populus autem uniuersus rege duriora dicente sic locutus est ad eum. Non est nobis propheta dauid. nec hereditas in filio ysaie. Reuertere in tabernacula tua israhel. tu autem pasce domum tuam dauid. Et abiit israhel in tabernacula sua. Super filios autem israhel qui habitabant in ciuitatibus iuda regnauit iheroboam. qui factus rex iheroboam ad iram qui prope erat tiberias. et lapidauit eum filii israhel. et mortuus est. Porro rex iheroboam curram fecit nauis ascendere et fugit in ierusalem.

Regnumque israhel ad domo dauid usque ad diem hanc. factum est autem cum audisset omnia israhel quod reuersus esset iheroboam. miserunt et uocauerunt eum congregato ceteris. et constituerunt regem super omnem israhel. nec secutus est quisquam domum dauid prope tiberiam uiam solam. uenit autem iheroboam in ierusalem. et conuocauit uniuersam domum iuda. et beniamin. in. c. homines milibus

XL

elozum atq; bellantium: ut dynica
rent contra israhel. et conuerteret ad se
regnum suum. scilicet e sermo di ad
semeiam homine di dicent. Loquere ad
roboam filium salomonis regem iuda
et ad uniuersum israhel qui e in iuda et be
niamin. hec dicit do. Non ascendetis
neq; pugnabitis contra fratres uros filios
israhel. Reuertatur unusquisq; in domum
suam quia mea hoc gestum e uoluntate.
Qui cum audissent sermonem dñi. reuerti
sunt nec peruerunt. contra roboam.
Habuit autem roboam munitas. et e
dificauit ciuitates munitas in iuda. et
extinxit bethleem et etham. et thecuan.
bethsur quoq; et soccho. et ad ollam. nec
si geth. et marefa. et ziph. et uiam. et
luchul. et ezecha. Samia quoq; et ahilo
et ebion. que erant in iuda et beniamin
ciuitates munitissimas. Cumq; clau
sisset eis munitas. posuit in eis pncipes abo
nuntis horrea hoc e olei et uini. Et in
singulis urbibus fecit arma mentia scu
torum. et halaz. firmavitq; eas multa dili
gentia. et impemuit super iudam et be
niamin. Sacerdotes autem et leuite qui
erant in iuda et beniamin. ueniunt ad eum de
cunctis sedibus suis. et habitauerunt sub urba
na et possessiones suas. et transiuerunt ad
iudam et iherosolimam eo qd ad iherosolimam
et posuit eis ne sacerdotio fungerentur. et
constituit sacerdotes excoloz. et demo
moz. utriusq; quoq; quos fecerat. Et de
cunctis tribubus israhel. quicumq; dederant cor
suum ut querebant dñm dñm israhel. uene
runt iherosolimam ad immolandum uictimas dño
dñi patrum suoz. et roborauerunt regnum
iuda et confirmauerunt roboam filium salo
monis. p. tres annos. Ambularunt enim
iherosolimam et salomonis annis tñm. tñm
dux autem roboam uxore malath filia
hierimoth filii dauid abigant quoq; filia
bethab filii ysa. Que peperit ei filios. he
ul. et somoriam. et room. Post hunc quoq;
accepti madcham. filiam abialon. que
peperit ei abiam et iechu. et yza et salo
mich. Amavit autem roboam maacha
filiam abialon super omnes uxores suas et
concupinas. Nam uxores. xviii. duxerat.
concupinasq; xl. et genuit. xviii. filios
et. lx. filias. Constituit y in capite abya

filium maacha ducem super fratres suos israhel
enim regem facere cogitabat quia sapientia
et fortitudo et potentior super omnes filios
eius. et incunctis finibus iuda et beniamin
et munitissimas ciuitates munitis. p. burtq;
eis etiam plurimas et multas petuit uxores.
Cumq; roboratum fuisset regnum ro
boam et confortatum. dereliquit legem dñi
et omnia que dicitur cum eo.

Anno quinto regni roboam ascendit se
selach rex egypti iherosolimam quia peccauerat
dñs. cum mille. et auxiliis. et lx. milibus
equitum nec erit munitis uulgi. qd uene
rat cum eo ex egypto. lybiel. et trogodrite.
et ethiopes. cepitq; ciuitates munitissimas
in iuda. et uenit usq; iherosolimam. Semeias aut
p. p. ingressus e ad roboam et pncipes
iuda qui congregati fuerant iherosolimam. fugie
rel selach dixitq; ad eos. hec dicit do. Nol
relinquistis me et ego reliqui uos et man
selach. Conteruntq; pncipes israhel. et dice
runt. Iustus e do. Cumq; uidisset do qd
humiliatus esset. scilicet e sermo do ad semeiam
dicent. Quia humiliati sunt non disperda
eos. daboq; eis pauculum auxiliis. et non
stulabit furor meus super israhel per manu
selach. Virtum seruauerit ei ut sciant distan
ciam seruitutis mee. et seruitutis regni
iherosolimam. Successit itaq; selach rex egypti ab
iherosolimam sublati thesauris domus do. et dom
regis. omniaq; secum tulit et dypoz au
reos quoq; fecit salom. Pro quibus fecit rex
engoz. et tradidit illos pncipibus scutariorum.
qui custodiebant uestibula palatii. Cum
inuideret rex domum do ueniebant scara
th et tollebant eos itumq; refererent ad
armamentarium suum. Virtum qd humiliatus
adit e ab eis na do. nec delecti sunt penitus.
Siquis et inuenta sunt opera bona. Confor
tatur e rex roboam iherosolimam atq; regnaui.
Quadragesima au. et uni. anni erat roboam
cum regnare cepisset. Tredecim septemq; an
nis regnauit iherosolimam urbe qm elegit do
ut confirmaret nom suum ibi de cun
tis tribubus israhel. Nomenq; matris eius nomen
annuantes. fecit au. malum et non spau
uit cor suum ut querebat dñm. Opera au
roboam puma et nouissima septa sunt
in libro semeie p. p. et actio uidentis. et
diligenter exposita e. Pugnauitq; ad iherosolimam
se roboam. et hierobam cunctis diebus. Et

XII

domuit robam cum patibz suis. sepulchre
 incantate dauid. et regnauit abia fil' d'
Anno octauo **CXIII** P. 10.
 Decimo regis ieroboam regnauit abia
 super uiam. Tribz annis regnauit in iheru-
 solum quoz mat' eius maacha filia uriel de
 galaa. Et erat bellum inter abiam et ihe-
 roboam. Cuiusq' milites abia circa 40. et ha-
 bet batthas uisus et elioz. xl. milia. ihero-
 boam insurrexit contra aciem. 600. milia
 uicium qui r' n' eia erant. et ad bella fortis-
 simus. Et erat q' abia super mortem semorid'
 qui erat in egypto. et ait. Audi ieroboam
 omnia ista. Nunquid ignouit qd' d' d' istis
 uoluit regnum dauid super isrl. in sempit-
 ernum t' filii eius impactum solis. Et
 surrexit ieroboam filius nabat' serui
 salomonis filii dauid. et rebellauit contra
 dnm suum. Congregatiq' sunt ad eum uix
 uanissimi et filii behad' et pualunt contra
 robam filium salomonis. Porro roboam
 erat rudis. et corde paruo. nec potuit re-
 sistere eis. fuit q' uos dicit qd' resistere possi-
 tis regno d' qd' possit filius dauid. habens
 gundem p' multitudinē atq' utulos aure-
 os. quos fecit uob' ieroboam in d'is. et creauit
 et sacerdotē d' filios aaron atq' leuitas
 et fecit uob' sacerdotē sicut offit p' d' n' r'.
 Quocunq' uenit et ministrat manu sua
 in iheru. in iheru. et in iheru. vii. sic sacerdos
 eoz qui nō sunt d' n' s' q' d' e' que
 si relinquit. sacerdotē ministrant d' n' s'.
 de filiis aaron. et leuite sunt in ordine
 suo. holocausta quoq' offerunt d' n' s' p' ea
 singulos dies mane et uespere. et chima-
 ma. iuxta legē legē p'cepta p' factum et
 p'ponuntur panes immensa manducant
 estq' apud nos candelabrum aureū et lu-
 cerne eius. ut accenduntur semper ad
 uesperam. Nos quippe custodim' p'cepta
 d' n' s' n' quem uos reliquistis. Ergo in
 excelsu n' d' d' e' et sacerdotē eius q'
 clangunt tubis et resonat contra uos. filii
 nolite pugnare contra d' n' s' d' n' patru
 uos. q' non uob' expedit. Hec uo loqn-
 te ieroboam uero moliebatur in iheru.
 Cumq' exadūso hostium staret ignoran-
 tem uiam suo ambiebat excelsu. Beha-
 censis uidat uidit insurre bellum. et ex-
 .t'uerso et posttergum. et clamauit ad
 d' n' s'. et sacerdotē tubis canē cepit d' n' s'

uis uia uia uociferati sunt. Et ecce uis
 uociferantibz perterritus deus ieroboam
 et omnem israhel qui stabat exaduerso
 abia et uia. fugeruntq' filii isrl' iudam.
 et tradidit eos deus in manu eoz. P'cul-
 sit ergo eos abia et p'ls eius plaga magna
 et corruit uulnentes ex isrl'. i. milia uis-
 tum forcium. humiliatiq' sunt filii isrl'
 in tempore illo. et uehementissime con-
 fuerat filii iuda. eo qd' sperauerat in d' n' s'
 d' patrum suoz. P'ccatus ē aut' abia fugi-
 entem ieroboam et cepit ciuitates eius be-
 thel et filias eius. et ierusalem cum filiis
 suis. Ephrem quoq' et filias eius. nec ua-
 luit ultra resistere ieroboam iudis. abie.
 Quem percussit domus et mortuus ē. Igit'
 abia confectato imperio suo accepit ux-
 rez. xiiij. procreauitq' .xx. filios. et .xxi.
 filias. Reliqua aut' sermonum abia. uisus
 et operum eius scripta sunt diligentissime
 in libro p'ph' addo. **CXIII**

Domuit autem abia cum patribz suis.
 et sepelirunt eum in ciuitate dauid.
 regnauitq' asa filius eius pro eo. In ciuitate
 diebz quatuordecim annis. et fecit asa
 qd' bonum et placitum erat in conspec-
 tu d' n' s' et subuenit athena peregrina cil-
 tate et excelsa. et confregit statuas lucosq'
 succidit. ac p'cepit uide. ut quereeret d' n' s'
 deum patrum suoz. et faceret legē et im-
 uersa mandata. et abtulit de cunctis
 urbibz iuda annis et finis. et regnauit ipse.
 Edificauit quoq' urbes multas in iu-
 da q' quiescerant. et nulla temporibz
 eius bella surrexerunt pacem d' n' s' largi-
 ente. Dixit aut' uice. Edificauit ciuitates
 israhel. et uallauit muris. et roborauit tur-
 ribz. et portas et seris. donec abellul' q'eca
 sunt omnia. eo qd' quiescerunt d' n' s' de-
 um patru n' r'. et dedit nob' pacē per
 gyrum. Edificauit igitur. et nullum i-
 g'ostuendo impedimentum fuit. habi-
 auit asa in excelsu suo portantiu sacra et
 hastas de iuda. 300. milia. de beniamin uo-
 luntarios. et sagittarios. 60. hec milia.
 Omnia ista uix fortissimi. Egredius ē aut'
 contra eos. Axata ethiops. cum exercitu
 suo. decies centena milia. et curribus
 600. et uenit usq' mare. Porro asa per-
 rexit obuiam et instruxit aciem ad bel-
 lum in ualle saphara que ē iuxta mare

sa. et invocavit dominum deum suum. Dicitur non est apud te ulla distantia utrum in paucis acciderit an in pluribus. Ad unum nos et in fine enim et in uno nomine habentes fidem quam venimus contra hanc multitudinem. Domine et in virtus non prevaleret contra te homo. Exeruit itaque deus ethiopes contra asam et iuda. fugeruntque ethiopes. et persecutus est eos asa et populus qui cum eo erat usque gerara. Et ruerunt ethiopes usque ad initionem. quia domino cedente contra sunt et excruciantur. Tulerunt ergo spolia multa. et percussunt omnes civitates per circuitum gentium. Grandis quippe cunctos terrore inuaserunt. Et diripiunt urbes et multam partem asportant. et caulas ovium destruebant. Tulerunt pecora infinitam multitudinem et camelorum. relictisque iherusalem.

XV

Azarias autem filius obeth. sed in se spiritu dei. egressus est in circuitum asae. et dixit ei. Audi me asa. et omnes iuda et beniamin. deo vobiscum. quia fuistis cum eo. Si que fuerit cum inveniatis. nam delinquent delinquet vos. et insidiant autem multi dies in circuitu absque deo vero. et absque deo deo deo deo. et absque lege. Cumque reversi fuerunt in angustia sua ad dominum deum istum. et quiescit enim cum reperit. In tempore illo non erat pax egredienti et ingredienti. et terris iudicum in circuitu habitatorum. Pugnavit enim gens contra gentem et civitas contra civitatem. quia deus conturbavit eos in omni angustia. et ergo confestim et non dissolvantur manus vestre. erat enim in eis opera vestra. Quia cum ait asa ubi scilicet. et prophetam azariae filii obeth prophete. confortatus est. et abstulit yero la de omni terra iuda. et de beniamin. et ex uribus quas cepit montem ephraim. et edificavit altare deus quod erat ante portam deo. Congregavitque unumquemque iudam et beniamin. et advenit cum eis de ephraim et de manasse. et de symeon. Plures enim ad eum confugerunt ex israel. videntes quod deus illius esset cum eo. Cumque venissent iherusalem mensis tertio anno quinto decimo regni asae. immolavit deus in die illa de manibus. et pida quae ad dixerunt. boues. de varietate. vii. milia. et intulit ex moerore ad corroborandum fedus. ut quiescerent dominum deum patrum suorum. in toto corde

et in tota anima sua. Siquis autem inquit non quiescit dominum deum istum. moriatur a minimo usque ad maximum. auro usque ad mulierem. In iudaeis quoque dominus voce magna et iubilo. et in clangore tubae. et in sonitu bucinarum. omnes qui erant in iuda cum exercitu. In omni enim corde suo iurare tulerunt et in tota voluntate quiescerunt eum et inveniunt. Pluresque eis dominus regem percutit. et maacham matrem asae regis ex angusto deposuit imperio eo quod fecit eis in loco simulacrum praeputi. quod omne contuit et in circuitu omnium combussit in torrente cedron. Excelsa autem derelicta sunt in urbe. ad tam coram erat perfectum cunctis diebus eius. ea que noverat pater suus et ipse intulerat in domum dei. argentum et aurum. vasorumque divitiam suppellectile. Bellum vero non fuit usque ad ultimum annum regni

XVI

Asa autem trigesimo anno. **Casa.** sexto regni eius ascendit baasa rex israel in iudam. et murum circumdedit iherusalem. ut nullus tunc possit egredi et ingredi de regno asae. Protulit ergo asa argentum et aurum de thesauris domus dei et de thesauris regis. misitque ad benedap regem syrie qui habitabat in damasco dicens. fedus inter me et te est. pax quoque inter nos et pax tuus habet concordiam. Quia ob rem misit argentum et aurum. ut rupto federe quod habet cum iuda rege israhel faciat eum amice recedere. Quo comperto benedap misit principes exercituum suorum ad urbes israhel. Qui percussunt abyon. et dan. et abelmam. et universas urbes muratas neptahm. Quod cum audisset baasa deservit edificare iherusalem. et intulit opus suum. Porro asa rex assumpsit unumquemque iudam. et tulerunt lapides iherusalem. et ligna que ad edificationem paraverat baasa. edificavitque exercitum gala et mapha. In tempore illo venit anani propheta ad asam regem iuda. et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege syrie et non in domino deo tuo. idcirco evasit syrie regis exercitus de manu tua. Nonne ethiopes et libii multo plures erant quam gal et equites multitudinis nimiae. Quod cum dominus crederet tradidit in manus tuas. Oculi enim eius contemplantur universam terram. et praesent fortitudinem huius qui corde peccato credunt in eum.

Stulte & egredi. et p hoc expleti tempe
 conlugent. Inuulq; ala aduersus uide
 tem uulit eum mitti inueuū. Valde
 quippe super hoc filat indignat & inter
 fecit de p̄ imp̄e illo plurimos. Opera autē
 ala p̄ma et nouissima sc̄pta sunt in libro
 regum iuda et isrl. Egrotauit asa anno
 seximo nouo regni sui dolore pedū ue
 hentissimo et noc inuulitate sua que
 fuit dñm s̄ magis inuolucor. arte con
 siliū & dormiuntq; cum pat̄y fuit & motu
 uelut anno quadragelimo p̄mo regni
 sui. et sepelierunt eum in sepulcro suo q̄
 foderat s̄ in ciuitate dauid. Posueruntq; eū
 super lectulum suū plenum aromatis
 et unguentis meretricis que erant pig
 mentarior. arte confecta. et combuste
 runt et composuerunt super eum nimia.

Regnavit autē iolaphat **XVII**
 filius eius pro eo. et inualuit contra
 isrl. constituitq; in iherosolimis inuic
 tal uerbis iuda que erant uallate mu
 rit. p̄sidiaq; disposuit in iuda. et in ci
 uitatib; effraym quas ceperat asa pater
 eius. Et fuit dñs cum iolaphat. q̄ ambu
 lauit in uis dauid pat̄is sui p̄mis. et nō
 sperauit in ualim. s̄ in dñs pat̄is sui. et p̄
 rexit in p̄ceptis alius. et nō in p̄ceptis
 isrl. confirmauitq; dñs regnum in manu
 eius. Et dedit omnis iuda munera iola
 phat. fides sunt ei infante diuicie & mul
 te gē. Cuiusq; sumptus cor eius audiat
 p̄ mas dñm & excelsa et uicos de uia abstu
 lit. Tercio autem anno regni sui misit de
 principib; suis benai. et obdian. & zacha
 riam. et nathanael. & micheam. ut doce
 rent in ciuitatib; iuda. et cum eis leui
 tal semeiam. & nathaniam. & zabudā.
 alahel quocq; et semunmohr. et ionathā
 adoniam. et tobiam. et tobad oniam
 leuitas et cum eis elisama et ioram sacer
 dotes. docebantq; iuda h̄ntes librum le
 gi dñi. et circuibant cunctas urbes iu
 da atq; erudiebant p̄p̄m. Itaq; factū ē
 pauca dñi super omnia regna terrarū.
 que erant per gyrum iuda. nec aude
 bant bellare contra iolaphat. Et et
 philistei iolaphat munera deferrebat
 et uectigal argenti. arabes quoq; ad
 ducebant pecora: arcum. vii. milia
 dec. hydros toride. Creuit ergo iolaphat

et magnificatus est usq; in sublime atq;
 edificauit in uia domos instar turri
 um urbes muratas. et multa opera
 parauit in urbib; iuda. Vni quoq; bel
 latorum et robusti erant in iherosolimis
 iste ē nūc. per domos atq; familias sin
 gulor. In iuda. p̄nceps exercitus et h̄n
 dixit et cum eo robustissimor. cc. mi
 lia. Post hunc iohannan p̄nceps et ē co
 cc. h̄cē m̄ia. Post istum quoq; amassal
 filius ocheri consecutus ē dñs. et cū eo ec
 milia uiror. fortium. hunc sc̄pturū
 robustus ad flua eliada. et cum eo tenē
 cum arcum et clipeum. cc. milia. Post
 illum ē iozabad. et cum eo. c. h̄cē. q̄
 pedator. multum. h̄i om̄s erant ad ma
 num regis. exceptis aliis quos posuerat
 in urbib; muratis in iherosolimis iuda.

Auit ergo iolaphat diues **XVII**
 et inuoluit multum. et affinitate con
 iunctus ē achab descenditq; ad eum p̄
 annos in samariam. ad cuius aduentum
 mactauit achab arcetes et plurimos bo
 ues & p̄ qui uenerat cum eo. p̄suasitq;
 illi ut ascenderet in mmoht galaath. Dixit
 achab rex isrl ad iolaphat regem iuda.
 Veni mecum in mmoht galaath. Cui il
 le respondit. ut ego & tu. sic p̄p̄s meus.
 sic et p̄p̄s tuus. recumq; erimus in bello.
 Dixitq; iolaphat ad regem isrl. Conside ob
 scuro in p̄sentiarum sermone dñi. Congre
 gauntq; rex israhel p̄phetarum. cccc. uiros.
 & dixit ad eos. In mmoht galaath ad belland
 tre debemus an quiescere. At illi ascende
 inquit. et tradet dñs manus regis.
 Dixitq; iolaphat. Nunqd̄ n̄ est hic p̄p̄a
 dñi ut ab illo requirant. Et ait rex isrl
 ad iolaphat. Est ut unus aquo possum
 querere dñi uoluntatem. s̄ ego odi eum
 q̄ non p̄p̄at in bonum. s̄ malum om̄i
 tpe. Est aut micheal filius ombla. Dixit ei
 iolaphat. Ne loquaris rex hoc in. Vocauit
 ergo rex isrl unum de eunuchis et dixit ei.
 Vocat cito micheam filium iombla. Por
 to rex israhel et iolaphat rex iuda utq;
 sedebant in solio suo uestiti cultu re
 gio. Sedebant autem marea iux̄ portā
 samarie. om̄sq; p̄phete uaticinabant
 axam eis. Sedechias & filius chanaa
 fecer̄ cornua ferrea. et ait. hec die dñs.
 h̄i uentilabit syriam donec conterat

eam. Omnes prophete similes prophetabant
atq; dicebant. Ascende in mammoth galaath
et prosperaberis et tuos eos do' immanus
regis. Nuncius aut qui ierit ad uocandu' mi
cheam ait illi. En uerba omniu' ppharu'
uno ore bona regi annunciant. Quos ergo
te ut et sermo tuus ab eis non disentiatur
loquarisq; prosperi. Cui respondit michael
vultu domini: quia quodcumq; dixit d's n's
hoc loquor. Venit q; ad regem. Cui rex ait.
Michae me rebemus mammoth galaath ad
bellandum an quiescere. Cui ille respondit.
Ascende. Cuncta enim prospera eueniet.
et tuas hostes immanus uisus. Dixitq;
rex. Item atq; nunc te ad uero ut n' in lo
quaris n' qd uerum e' innoie d'ni. At ille ait.
At ille ait. Vidi uniuersum israhel dispersu'
in montibus sicut oues absq; pastore. Et dixit
d's. Non sint isti d'ni. & euerterunt unius
quisq; ad domum suam in pace. Et ait
rex isrl ad iolaphat. Nonne dixit. qd no'
phetauerit iste in qd qm bona. & ea q' mala
sunt. At ille. idco ait. Audite uerbu' d'i.
Vidi d'ni sedentem in solo suo et omne
exercituum celi assistentem ei ad d'x et sinist'z.
Et dixit d's. Quis decipiet aochap regē israhel
ut ascendat et corruat mammoth galaath.
Cunq; dicit unius hoc in et atq; alio. pro
cessit sps et stetit coram d'no. Ego de
cipiam eum. Cui d's. in quo inq; decipiet
do' ille respondit. Egredietur et erit sps in d'no
in ore omniu' ppharu' eius. Dixitq; d's. Dea
piet et pualabit. Egredere et fac ita. Nunc igit.
ecce dedit d's spm mendacii in ore omniu' pph
etarum tuar. Et d' locutus e' de te mala. Do
cessit au' sedechias filius chumane et percussit
michae maxillam et ait. Quia uiam tui
fuit sps d'ni ad me ut loqueretur t'. Dixitq;
michael. Tu ipse uidebis in die illo qm igres
sist filii cubiculum de cubiculo ut abscon
dant. Precepit au' rex isrl dicens. Tollite
michae et ducite eum ad amon p'ncipem ci
uitatis. et iactate eum in amelech. et dicit
hec die. rex. cyrate hunc murem et da
te ei panis modicum. et aque pauca. U
donec reuertat in pace. Dixitq; michaeas.
Si reuersus fuit in pace. non est locutus d's
in me. Et ait. Audite pph' omni. Igitur ascē
dit rex isrl et iolaphat rex uida in ma
moth galaath. Dixitq; rex isrl ad iolaphat
cyrate habuim. et sic ad pugnandu' ua

dam. tu aut induere uestib; tuis. Quiaq;
rex israhel habitu uenit ad bellum. Rex
aut syrie pcepit ducib; equitatus sui d'g.
Ne pugnetis contra minimu' aut contra
maximu'. nisi contra solum regem isrl.
Itaq; cum uidissent p'ncipel equitatus iolaphat
dixerunt. Rex israhel iste e'. Et circumdedit
eum dimicantes. At ille clamauit ad d'ni.
et auxilium e' ei. atq; auerit eos ab illo. Et
enim uidissent equitatus qd non est rex is
rahel. reliquerunt eum. Accidit au' ut in eplo
sagittam in uentrem iaceret. et percussit re
gem isrl inter ceruicem et scapulas. At ille
aurige suo ait. Converte manu' tuam et deduc
me de acie. quia uulneratus sum. Et fini
ta e' pugna in die illo. Porro rex israhel stabu'
in curru suo contra syros usq; ad uesperum.
et mortuus e' occidente sole. **XVIII**

Reuerlus est au' iolaphat rex uida in do
mum suam. pacifice in iherosolimis. Cui occur
rit hieu filius anani uisus. Et ait ad eu'. Im
pio p'bel auxilium. et hui' qui odunt d'ni
amiciam iungent. et circum uim quide'
do' merentur. & bona opera inuenta sunt
in te. eo qd abstulit lucos de terra uida. et
parauit cor tuum. ut requireres deum.
Habituat q; iolaphat in iherosolimis. rursumq;
egressus e' ad iherosolimis de berlabee usq; ad mon
tem effraym. et reuocauit eos ad d'ni dei
patrum suor. constituitq; iudices terre
in cunctis ciuitatib; uida. munus per sin
gula loca. et sapient' iudicib;. uidete aut qd
faciat. Non enim hominis e' d'ni iudicium
s; d'ni. et quodcumq; iudicauerit in uob; redū
dabit. Sit timor d'ni uobiscum. et cum dila
gentia cuncta facite. Non est enim apud
d'ni d'ni n'ra iniquitas. nec personaru'
acceptio nec cupido munerum. In iherosolimis
constituit iolaphat leuitas et sacerdotes et
p'ncipel familiar. ex isrl. ut iudicium et cau
sam d'ni iudicarent. habitantib; eius. pcepit
et dicens. Sic agere in timore d'ni sicut elicit
et corde p'fco. Omnem enim que uenit ad uos
frim n'ra. qui habitant in urbib; suis in
congregatione et congregatione ubicumq;
questio e'. de lege. de mandato. de sermo
nib;. de iustificationib; ostendite eis ut non
peccent in d'ni. et ne ueniat ira super uos
et super frim uos. Sic ergo ageat et no' pec
cabit. Amarias au' sacerdos et pontifex ut
inhibet que ad d'ni p'ncipem p'cedebat. Porro

Zabadias filius ismahel qui ē dux in domo
 uida super ea opera erit que ad regis offi-
 cum pertinent. habetisq; magis leuitas
 coram uob. Confortamini et agite diligenti-
 ter ut uobiscum.

Post hoc congregati sunt filij moab. et filij
 ammon. et cum eis de amarith ad iofaphat.
 ut pugnarent contra eum. uenitq; nu-
 ai. et indicauit iofaphat dicentes. Venit
 te multitudo magna de his locis. que sunt
 mare et de syria. et ecce consistunt in asato
 thamar. que ē engaddi. Iofaphat autē timore
 perterritus. totum se contulit ad rogandū
 dñm. et p̄dicauit ieiunū uniuerso israhel.
 Congregatusq; ē uidal ad p̄dicandum dñm.
 h̄ et s̄ de urbibus suis ueniunt ad obsecrandū.
 Cumq; staret iofaphat in medio ceti iu-
 de. et israhel in domo dñi ante altum nouum
 ait. Domine s̄ p̄ctum tu et in celo. et do-
 minas cunctis regnis gentiū. In manu
 tua ē fortitudo et potentia. nec quisquam
 t̄ potest resistere. Nonne tu s̄ n̄r interfecti
 om̄s habitatores h̄e coram sp̄ tuo israhel. et de
 uisti eam semini habraham. amica tui in
 sempiternum. habitauitq; in ea. et exstru-
 xerunt in illa sanctuarium n̄i tuo dice-
 tes. Surrexerunt super nos mala. gladi-
 uis. pestilentia et fames. Itabimus corā
 uobis hac in consp̄ctu tuo. in qua inuocati
 ē n̄m tuū. et clamabimus ad te in tribu-
 lationibus n̄is. et exaudiet saluosq; facies.
 Nunc ḡ ecce filii ammon et moab. et mōs s̄
 per quos non concessisti israhel. ut transiret
 q̄n egrediebantur de egypto. h̄ declinauit
 ab eis. et non interfecerunt illos. confisio
 agunt et n̄runtur eis nos de possessione
 quam tradidisti nob̄. h̄ n̄r ergo non uidi-
 cabit eos. In nob̄ quidem non tanta ē forti-
 tudo. ut possimus huic multitudini resistere.
 que irruit super nos. s̄ cum ignorem
 quid agere debeamus. hoc solum habemus
 restitū ut oculos nostros dirigamus ad te.
 Omnis ū uida stabit coram dño cum par-
 uulis. et ioculis et iobis suis. Erat autē iesi-
 el. filius zacharie. filij barai. filij hieiel.
 filij mathane. leuitas. de filiis asaph. h̄
 quem s̄ fecit s̄p̄ dñi in medio turbe et
 ait. Attendite om̄s uida et qui habitati
 israhel. et tu rex iofaphat. hec dicit dñs
 solate timere. nec paueritis h̄c multitu-
 dinē. non ē enim ūra pugna s̄ dñi. Erat

descendat contra eos. Ascensus enim
 sunt per diuum nomine sic. et inue-
 nit illos in summitate torrentis q̄ ē
 contra solitudinē. theueh. Non erit ū
 qui dimicabit. s̄ tantummodo confide-
 tel staret. et uidebitur auxilium dñi super
 uos. O uida et israhel nolite timere. nec pau-
 ueritis. Erat egrediemini contra eos. et dñs
 uobiscum. Iofaphat ergo et uida et om̄s ha-
 bitatores israhel occiderunt prout in terram
 coram dño. et adorauerunt eum. Porro leu-
 ite de filiis chaath et de filiis charee. lau-
 dabant dñm dñm israhel uoce magna
 excelsum. Cumq; mane surrexissent
 egrediuntur per desertum theue. P̄fec-
 tūq; est stans iofaphat in medio eorū.
 Audite me uida et om̄s habitatores israhel.
 Credite in dño dō ūro. et secuti eritis. Cre-
 dite p̄phetis eius et cuncta ueniunt p̄of-
 p̄ta. Deditq; constitutum p̄p̄o. et statuit
 cantores dō ut laudarent eum in testi-
 mul suis. et ante cedent exortum ac uoce
 consona dicent. Confitemini domino. q̄m
 in eternum m̄a eius. Cumq; cepissent lau-
 des. uertit dñs insidias eorū. in semetip-
 sos filioz. salis ammon et moab et montis
 seir. qui egrediuntur ut pugnaret cōt̄
 uidam. et percussit sunt. Namq; filii amō
 et moab consurrexerunt ad uisum habita-
 tores montis seir. ut interficerent et delerent
 eos. Cumq; hoc opere p̄tastent. et iam
 semetip̄s uerli in uisum concide uisum.
 Porro uidal cum uenisset ad speculam q̄
 respicit contra solitudinē uidit p̄cul
 omnem late regionē plenam caduibus.
 nec super ēt quemq̄m qui nec potuisset
 euadere. Venit ergo iofaphat et om̄s p̄p̄s
 cum eo ad detrahenda spolia mortuorū. in-
 ueneruntq; inter caduera uariam supplec-
 tilē. uestes quoq; et uasa p̄ciosissima.
 et diripiunt ita ita ut omnia portare n̄
 possent. nec per tres dies spolia aufer-
 re. p̄e p̄e magnitudine. Die autē quarto
 congregati sunt in ualle benedictionis. Et ē
 q̄m ibi benedixit dñm. uocauerunt locū
 illum ualle benedictionis usq; in p̄sentem
 diem. Heu et iofaphat et om̄s uida et ha-
 bitatores israhel et iofaphat autē eos in ier-
 usalem cum leticia magna. eo q̄d de-
 dit eis dñs gaudium de inimicis suis.
 Ingressi sunt israhel. cum p̄latib. et cy

Xxi

thant et tunc in domum dñi. Irant aut
 pauca dñi super uniuersa regna terrarum
 cum audisset qd pugnasset dñs contra u
 moos nri. que uentq regnum iolaphat et
 pbat ei qd pacem per circuitum. Regna
 ut igitur iolaphat super iudam. et erat
 xxx. annos cum regnare cepisset. xx.
 añ. v. annis regnauit in ierlm. Nomen
 matris eius azuba filia selachie. et ambula
 ut in uia patris sui asa. nec declinauit ab
 ea faciens que placita erant coram dño.
 Verumtam excelsa n̄ abstulit et adhuc po
 pulus non direxerat cor suum ad dñm dñ
 patrum suorum. Reliqua autem gesta io
 laphat priorum et nouissimorum scripta sunt i
 uerbis iheru filii anani. que digessit in li
 bro regum isrl. Post hec inijt amicus i
 o laphat rex iuda cum ochozia rege israhel.
 cuius opera sunt pessima. et paraceps
 fuit ut faceret naues que uent in tharsis
 feceruntq classem mation gaber. Pphauit
 aut ehez et filius dedai de marela ad iola
 phat dicens. Quia habuisti fedus cum oc
 chozia. percussit dñs opera tua contriteq
 sunt naues neo potuit ire in tharsis.

O amittit aut iolaphat **XII**
 cum patris sui. et sepultus est cum eis
 in ciuitate dauid. regnauitq ioram filius
 eius pro eo. Qui habuit fratres suos iola
 phat. azariam. et iahiel. et zacharia. et
 azariam. et misahel. et saphatnam. Omne
 hi filii iolaphat regis iuda. Deditq eis p
 suum multa munera argenti et auri. et pen
 sationes cum cum ciuitatibus munitiss
 in iuda. regnum aut inuocet ioram. eo qd
 est primogenitus. Surrex ergo ioram super
 regnum patris sui. Cumq se confirmasset. oc
 cidit omnes fratres suos gladio. et quosdam de
 principibus isrl. Triginta duorum annorum erant
 ioram cum regnare cepisset. et octo annis
 regnauit in ierlm. ambulauitq in iustis re
 gum isrl. sicut egerat domus aachab. filia
 quippe aachab erat uxor eius et fecit ma
 lum in conspectu dñi. Noluit aut dñs disperde
 re domum dauid p̄ factum qd inierat cu
 eo. et qd promiserat ut daret illi lucerna
 et filius eius omni tpe. In diebus illis rebella
 uit edom ne esset subditus iude. et constituit
 regem. Cumq transfisset ioram cum pn
 cipibus suis et amodo equitatu qui erat se
 cum. surrexit nocte et percussit edom

qui se circumdederat et omni duces equita
 tus eius. Attamen rebellauit edom ne esset
 subditus iude usq ad hanc diem. Eo tpe
 et iobna recessit ne esset sub manu illius.
 Dereliquerunt eum dominum omni patris
 suorum. in super. et excelsa fabricatus est iur
 bibi iuda. et fornicari fecit habitatores israhel
 et p̄uaciu iudam. Morte sunt aut et ier
 ab heta ppha. quibus scriptum est. hec dicit
 dñs dauid pater tuus. Quia non ambulasti
 in iustis iolaphat patris tui. et in iustis asa regi
 iuda. sed in celsis patiter regum israhel. et for
 nicari fecisti iudam et habitatores israhel.
 in iustis fornicationem domus aachab. in
 super. et fratres tuos domum patris tui melio
 res te occidisti. ecce domus percussio
 te plaga magna cum ip̄ tua. et filii et
 in uxore tua. uniuersaq filia tua. euertent
 egrotabit pessimo languore usq. donec eg
 rantur uitalia tua paulatim per dies
 singulos. Surrexauit ergo dñs contra iora
 m p̄m philistimorum et ambum qui confinges
 sunt ethiopijs. et ascendunt in ierlm. uita
 et uastant ea. diripiuntq cunctam sub
 q̄ inuenta est in domo regis. in super. et filius
 eius et uxores. nec remansit ei filius. n̄
 iachaz qui minimus natus erat. et sup hec
 omnia. percussit eum dñs alio languore in sa
 naba. Cumq dies successisset dies et temporum
 spacia uoluerunt duorum annorum expletus
 est circulus. et sic longa consumptus est tabe
 ra ut egeret in uiscera sua languore p̄m
 et uita caruit. mortuusq est in infirmitate
 pessima et non fecit ei p̄p̄ sedm morem co
 bus hominis exequias sicut fecerat maioribus
 eius. Triginta duorum annorum fuit cum reg
 nare cepisset. et viii. annis regnauit in ie
 rusalem. ambulauitq non recte. et sepe
 heruit eum in ciuitate dauid uerumtam
 men non in sepulcro regum **XIII**

Constituit autem habitatores israhel. ocho
 ziam filium eius minimum regem pro eo.
 omnes enim maiores nati. qui an eum
 fuerant interfecerunt latrones arabum qui
 irruunt in castra. Regnauitq ochozias filius
 ioram regis iuda. Quadraginta duorum anno
 rum erat ochozias cum regnare cepisset.
 et uno anno regnauit in ierlm. Nomen matris
 eius otholia filia amri. Et tpe ingressus
 est per uias domus aachab. erat enim eius
 impulsit eum ut in iure ageret. fecit q̄ ma

21

22

lum in conspectu dō sicut domi acchab' ipsi
 enim fuerit et consiliarius post mortē patris
 sui in iudicium eius. ambulauitque in con-
 silio eorum et precepit cum ioram filio acchab'
 rege israhel in bellum contra asahel regem
 syrie. in manu huius galaath' uulneri uentus
 fuit ioram. Qui reuersus ē ut currit et uenit
 in ierusalem. Multas enim plagas acceperat
 ut insuperaret coram me. Igitur ochozias
 filius ioram rex iuda descendit ut miseret
 ioram filium acchab' in ierusalem et
 tantem. voluntatis quippe fuit dī ad
 cum ochoziam ut ueniret ad ioram. Et
 cum uenisset et egredere eum eo ad dō
 huius filium namque quem unctus dō. ut
 dedit domū acchab'. Cum ergo subiret
 huius domum acchab' inuenit principes
 iuda. et filios fratris ochozie qui ministrabant
 ei. et interfecit illos. ipsosque persequens
 ochoziam comprehendit latenter in
 inflammatione ad ductumque ad se occidit.
 et sepelierunt eum eo quod esset filius iosa-
 phat qui quesierat dominum in toto corde
 suo nec erat ultra spes aliqua. ut de
 stirpe regnaret ochozie. Siquidem ocho-
 lia mater eius uidens quod mortuus esset
 filius suus. furorē et iram omnem
 stuporem regiam domus ioram. Porro
 iosabeth filia regis tulit ioram filium
 ochozie. et finata ē eum de medio fili-
 orum regis. cum interficerentur. abscon-
 ditque eum cum lacte sua in cubiculo
 lactis. Iosabeth autem qua abscondit
 eum erat filia regis ioram uxoris ior-
 uide pontificis sororis ochozie. et uideo
 ochozia non interfecit eum. fuit ergo
 eis in domo dī abscondit. vi. annis. quibus
 regnauit ochozia super israhel. **XXIII**

Anno autē septimo confortatus iorab'
 assumpsit centuriones. azariam uide-
 licet filium hieoram. et ismahel filium
 isahannan. azariam quoque filium obed
 et maasiam filium adae. et elyphat fi-
 lium zechy et inuit cum eis sedē. Quia
 auentes iudam congregauerunt leuitas
 de cunctis tribubus iuda. et principes sa-
 mihay israhel. ueneruntque in ierusalem. Inuit
 igitur omnes ministrato pactum in do-
 mo dī cum rege. dixitque ad eos iora-
 de. Ecce filius regis regnabit sicut locu-
 tus ē dō super filios dauid. Iste ē ergo

sermo quem faceret. Tercia pars uirum
 qui ueniunt ad sabbatum sacerdotum
 et leuitarum et ianitorum erit importis.
 tertia uero pars ad domum regis. et tertia
 importa que appellatur fundamēta.
 Omne uero reliquum uulgus sit in atriis
 domus dō. nec quisquam aliud ingrediatur
 domum dō. nisi sacerdotum qui minist-
 rant de leuitis ipsi tantum ingrediatur
 quia sanctificati sunt. et omne reliquum
 uulgus obsecuet custodia dō. Leuitae
 autē circumdant regem. habentes sin-
 guli arma sua. et si quis aliud ingressus
 fuerit templum interficiatur: sicutque cum
 rege. et intrante et ingrediente. fecerunt
 et leuitae et uniuersus iuda iuxta omnia que
 precepit iorab' pontifex. Et assumpse-
 runt singuli uiros qui sub se erant. et
 ueniebant per ordinem sabbati cum huius
 iam impleuerant sabbatum. et egressi
 sunt. Siquidem iorab' pontifex. non di-
 miserat abire turmas que sunt per singu-
 las hebdomadas succedere consueuerant. De-
 ditque iorab' sacerdos centurio milibus lan-
 ceas clipeosque et pelis regis dauid quos
 secretauerat in domo dō constitutusque om-
 nē populum tenentium pugiones a parte
 templi dextram. usque ad partem templi
 sinistram. coram altari et templo. per cir-
 cuitum regis et educunt filium regis.
 et imposuerunt ei diademata. deduntque in
 manu regis tenendam legem. et consti-
 tuerunt eum regem. uincit quoque illum iorab'
 pontifex et filius eius. imperatorque fuit
 atque dixit. uiuat rex. Quia cum audisset
 ochozia uocē saluē currentium atque laudā-
 cum regem. ingressa ē ad populum in tem-
 plum dō. Cumque uidisset regem stantem
 super gradum introitus. et principem
 turmarum circa eum. omnem quoque po-
 pulum terre gaudentem atque clangentem
 tubis et diuisum genus organum concinentem
 uocemque laudantium. scdit uestimenta
 sua et ait. In sidere. in sidere. Egressus autē
 iorab' pontifex ad centuriones. et prin-
 cipes eiecit. dixit eis. Educite manum
 ante septem templi. et interficiat foris
 gladio. Precepitque sacerdos ne occiderent
 in domo dō. et imposuerunt ceruicibus eius
 manus. Cumque intrasset portam equorum
 domus regis interfecerunt eum ibi. Peripigit

aut ioradā fedus int̄ se uniuersūmque p̄p̄s
 et regem. ut eēt p̄p̄s d̄ni. Itaq; ingressūc
 omnis p̄p̄s domum baal et destruxerunt
 eam. et altaria ac simulacra illius con-
 frugunt. mathan quoq; sacerdotē inter-
 fecerunt ante arā. Constituit aut̄ iora-
 da p̄positos in domo d̄o. et sub manib; sa-
 cerdotum ac leuitarum quos distribuit
 dauid in domo d̄ni ut offerrent holocau-
 sta domino. sicut scriptum ē in lege d̄ni
 moysi. in gaudio et canticis iuxta dispo-
 sitionē dauid. Constituit quoq; ianuo-
 res in portis domus d̄ni. ut nō ingre-
 deretur eam immundus in omni tē. Assūp-
 sitq; centuriones et fortissimos uiros ac
 principes p̄p̄. et omne iugulāre. et fecerunt
 descende regem de domo d̄ni. et in-
 tione per medium porte superioris in
 domum regis et collocauerunt eum ibi in
 solio regali. Letatusq; ē omnis p̄p̄ terre
 et urbs quę euit. Porro orchoia in cētā est
 septem annos. **XIII.** Gladio.
Sicut ias cum regnare cepisset. et xlv.
 annis regnauit in iherosolymis. sicut mat̄ eius
 sebia. de berlabee. fecitq; qd bonum ē co-
 tum domino cunctis diebus iorade sacer-
 dotis. Accepit autem et iorada uxores
 duas. ex quib; genuit filios et filias. Post
 que placuit ias ut inueneret domū
 d̄o. congregauitq; sacerdotes et leuitas.
 et dixit eis. Egredimini ad ciuitates iuda
 et colligite de uniuerso istius pecuniam
 ad fabricanda templi d̄i uiri p̄ singulos
 annos. festinateq; hoc facere. Porro ias
 te egere negligentius. Vocauitq; rex pn-
 cipem. et dixit ei. Quare non ē fuit autē
 ut cogēs leuitas inferre de iuda et iherosolymis
 pecuniam. que constituta ē a moysē
 seruo d̄ni ut inferret eam omnia mil-
 litaia istius. in tabernaculum testimonii.
 Orchoia enim impiissima et filii eius
 destruxerunt domum d̄o. et de uniuersis
 que sanctificata fuerant templo domini
 ornauerunt famā baalim. Precepit ergo rex
 et fecerunt archam. posueruntq; eam iuxta
 portam d̄o fornicatū. Et p̄dicat ē. i u-
 ra et in iherosolymis. ut deferrent singuli p̄cū
 d̄ni. qd constituit moyses seruis d̄i t̄
 omne iherosolymis. Letatiq; sunt cūcti
 principes et omnes p̄p̄. et ingressi con-
 tulerunt marcham domini. atq; miserunt

tra ut impleatur. Cumq; t̄p̄c eēt. ut defer-
 rent archam coram rege per manus le-
 uitarum. uidebant enim multam pe-
 cuniam. ingrediebatur scilicet regis. et
 quem p̄mū sacerdotē constituerit. Cū
 delantq; pecuniam que erit marcham. p̄-
 ro archam reportabant ad locū suū. Siq;
 faciebant p̄ singulos dies. et congregata
 ē infinita pecunia quam dederunt rex et i-
 orada hiis qui p̄cedunt operib; domi d̄ni.
 At illi conducebant ex ea celsores lapidū et
 artifices operum singulorū. ut inuenerunt
 domum d̄ni. fabros quoq; ferre et erit
 ut qd eide ceperit fulciverit. Egeruntq; hi
 qui operabantur induite. et obducebantur
 parietum quib; per manus eorū. ac susci-
 tauerunt domum domini in iherosolymis
 et firmis eam stare fecerunt. Cumq; comple-
 sent omnia opera detulerunt coram rege. et
 iorada reliquit partem pecunie. de qua facta
 sunt uasa templi in ministerium et ad holocau-
 sta. fiale quoq; et cā uasa aurea et argentea
 et offerebantur holocauista in domo d̄o uiginti
 cunctis diebus iorade. Venit aut̄ ioradā plen-
 tium. et mortuus ē. cum. c. xxx. eēt anno
 rum. sepelieruntq; eum in ciuitate dauid
 cum regib; eo qd fecisset bonum cum israhel
 et cum domo eius. Postq; aut̄ abiit iorada.
 ingressi sunt principes iuda. et adorauerunt re-
 gem. Qui delinquit obsequiū eorū adiecit
 eis. et deliquerunt templum d̄o d̄i paruum
 suorū. seruieruntq; lucas et scilicet. et facta
 ē in contra iudam et iherosolymis. p̄ hoc peccatum.
 qd iherosolymis eis p̄p̄s ut uiderentur ad d̄m.
 quos protestantes illi audire uolebant. Sp̄c-
 itaq; d̄i induit zachariam filium iorade sc̄
 dotem. et t̄nt in conspectū p̄p̄ et dixit eis. hoc
 dicit d̄s. Quare transgredimini mandāt
 d̄o qd uob non proderit. et dereliquistis do-
 minū ut derelinqueret uos. Qui congrega-
 ti ad iherosolymis eum miserunt lapides iuxta
 gal impium. in arā domus domini. Et nō
 est recordatus ias rex nūc quam fecerit
 iorada pater illius locum. qd in fecit filiū
 eius. Qui cum moreretur ait. uideat d̄s et
 requirat. Cumq; euolutus eēt annus. al-
 cerit coram eum exierit hinc. uenitq;
 i iudam. et iherosolymis. et interfecit cūctos
 principes p̄p̄. atq; uniuersam p̄dam miserunt
 regi damascum. Et cetera cum p̄ modū ue-
 nisti iherosolymis. et iherosolymis. et iherosolymis.

oxy. infinitam multitudinē. eo qđ reliq̄nt
dominum deum patrum suoz. In iuda
quoq̄ ignominiosa exercuere iudicia. et
abeuntē dimisunt eum in languoribz
mortal. Surrexunt autē contra eum serui
sui multitudine sanguinis filii iouade sacer
doti. et occiderunt eum in lectulo suo. et
mortuus est. sepelueruntq̄ illum in ciuitate
dauid. non in sepulchro regum. In iudati sūt
uero ei zababab. filius semarath ammoniti
dit. et iolabab filius semarath. moabitioi.
Porro filii eius ac summa pecunie que
adunata fuerat sub eo. et instaurato do
mus si scripta sunt diligentius in libro regū.

Regnauitq̄ amasias **XXV.**
filius eius pro eo. viginti. v. annoz. erat
amasias cum regnāte cepit. et. xx. vii. an
nis regnauit in ierlm. Non māz eius iora
den de ierlm. fecitq̄ bonum in conspectu dō.
ueruntam. in corde p̄fctō. Cumq̄ iohannan
f̄ iudis impetū uigilāti seruos qui occide
runt regem patrem suum. sic filios eoz nō
interfecit. sicut scriptum ē in libro legis moy
si. v̄ p̄cepit dō dicens. Non occidetur p̄t̄ pro
filio. neq̄ filii pro patre suis. s̄ unusquisq̄ i
suo p̄cō mouetur. Congregauit igitur ama
sias uicam et constituit eoz per familias
tribunos et centuriones in iudā. et
beniamin. et recensuit. a. xx. annis. et fur
sum inuentat. xxx. milia iuuenū qui eg
derunt ad pugnam. et tenuerunt hastam et chy
peum. Herode quoq̄ condixit de. ierlm. c. milia
robustorum. c. talentis argenti. Venit autē
homo dī ad illum et ait. O rex ne ingrediar
tecum exercitus israhel. Non enim domus dī
isrl. et cunctis filiis effraim. Des si putas in
robore exercitus bella consistere. superari te
faciet deus ab hostibz. Dei quippe ē et adiuua
re. et in fugam conuertere. Dixitq̄ amasias ad
dominū dī. Quid q̄ fiet de. c. talentis. que
desi militibz isrl. Et respondit ei homo dī.
Nabz dō unde t̄ dāx possit multo hūc plu
us. Separauit itaq̄ amasias exercitum qui
uenerat ad eum ex effraim. ut reuerterentur
in locum suum. At illi contra iudam ue
hementer irati. reuēsi sunt in regionem
suam. Porro amasias confideret esaret
p̄lm suum. et abire in ualle salmarum.
pausitq̄ filios serū. x. milia. et. atq̄. x. mi
lia uiroz. ceperunt filii iuda. et addu
xerunt. ad p̄rupta cuiusdam petre. p̄cipua

ueruntq̄ eoz de summo in p̄cept. Qui uny
uerbi cepunt. At ille exercitus quem remi
sent amasias ne secum iret ad flum di
fusit ē in ciuitate iuda a samaria usq̄
becheron. et interfecit testy māz dūpū
p̄dam magnam. Amasias uero post cede
p̄dum eoz. et allatos dōz filiorum serū. dāri
dōz ulos iudōz sibi. et adomitate eoz. et illis
adolebat incensum. Quam obrem int̄ dō
contra amasiam misit ad illum p̄p̄am
qui dicit ei. Cur adomitate dōz qui non libe
rānt p̄lm suum de manu tua. Cumq̄
ille loqueretur. respondit ei. Num constia
tuis regis es. Quis es ne inficiam te. Des
ocidentisq̄ p̄p̄a. scio inq̄ qđ cogitauerit dō
occide te. qui et fecit hoc malum. et insup
non acquiescit consilio nō. Igitur amasi
as rex iuda. inito pessimo consilio. misit
ad ias filium ioachaz filii iheci regē isrl
dicens. Veni. uideamus mutuo. At ille re
misit nuncium dicens. Cur diuis qui ē in ty
bano misit ad cedum iherlm dices. Da filiā
tuam filio nō iherlm. et ecce bestie que erūt
in silua iherlm. transferunt. et concalcaunt
cur diuis. Dixerūt. percussit edom. et idcirco ex
gatur cor tuum in superbiā. Sede in domo
tua. Cur malum aduersum te prouocat. ut
ocidat et tu. et uictus tecum. Noluit autē audi
re amasias. eo qđ dñi eēt uoluntas. ut tū
deat in manu hostium p̄ dōz edom. Al
ceruē q̄ ias rex isrl. et mutuo sibi p̄b̄de
conspectus. Amasias autē rex iuda erit iherlm
samil uide. corruitq̄ coram israhel et fugit
in tabnacula sua. Porro amasiam regem
iuda filium ias. filij ioachaz. cepit ias
rex isrl. in becheron. et ad duxit in ierlm
destruxitq̄ murum eius a porta effraim usq̄
ad portam anguli. cccc. cubitis. Omne quoq̄
aurum et argentum. et unūsa uasa que
repererit in domo. et apud obededom in
thesauris etiam domus regie. nec s̄ et filio
obsidum reducit in samariam. Vix autē
amasias filius ias rex iuda postq̄m mor
tuus est ias filius ioachaz rex isrl. xv. an
nis. Reliqua s̄ sermonum amasie p̄oz et
nouissimoz. Scripta sunt in libro regum
iuda et isrl. Qui postq̄m recessit a dō. te
tendunt ei insidias in ierlm. Cumq̄ fugit
ser iachil. misit et interfecerunt eū ibi.
reportantesq̄ super equos sepeluerunt eū
cum patre suo in ciuitate dauid.

Omnis autem populus iuda filium **XXVI.**
 eius oziam annorum .xvi. constituit regem
 pro patre suo amasia. Ipse enim edificavit aulam
 et restituit eam ditioni iudee postquam de manu
 regis cum patre suo. Sedecem annorum erat ozia
 al cum regnare cepisset. et .l. duobus annis reg-
 navit in ierusalem. nomen matris eius hiechelia. ierusa-
 lem. fecitque quod rectum est in oculis domini. ut
 omnia que fecerunt amasia pater eius. et exequutus
 deum iudicium zacharie intelligens et iudic-
 ans deum. Cumque quereretur dominus dixisset eum
 in omnibus. Domusque egressus egressus est et pugna-
 vit contra philistinum. et destruxit murum in
 gibe et murum iammie. murumque azoti. Edi-
 ficavit quoque oppida mazono et in philistinum.
 et adiuvit eum deus contra philistinum. et con-
 trariaque qui habitabant in gurbaal. et con-
 ammanitas. Appendentibus ammanite in
 vena ozie. et divulgatum est nomen eius usque ad
 introitum egypti. prope crebrum uictoriae. Casti-
 cauitque turres ierusalem super portam anguli
 et super portam uallium. et reliqua in eodem
 muri latere firmavitque eis. Excitavitque et turres
 insolitudinis. et fecit castellas plurimas. eo quod hu-
 ber multa peccata tam in campis. quam in
 henni uastitate. Umas quoque habuit et uini
 toros in montibus et in carmelo. Erat quippe homo
 agriculture deditus. Fuit autem exercitus bellato-
 rum eius qui procedebant ad sua sub manu
 hiehel scribae massie quoque doctoris. et sub ma-
 nu ananie qui erat de ductibus regis. Omnisque
 numerus principum per familias utroque. foras
 diuum milium sexcentorum. et sub eis quatuordecim
 uniuscuiusque centorum. et .vii. milium quingento-
 rum qui erant apti ad bella et pro rege con-
 aduersarios dimicabant. Preparavit quoque eis
 ozias id est cuncto exercitu clipeos et hastas. et gale-
 as et loricas. arcusque et fundas ad iaciendum lap-
 ides. et fecit in ierusalem diuersi generis machinas. et
 in turribus collocavit et in angulis murorum. ut
 mittent sagittas et saxe grandia. Egrediensque
 est nomen eius procius. eo quod auxiliaretur ei de-
 us et corroborasset illum. Sed cum roboretus esset
 eleuatum est cor eius in uirtutum suum. et ne-
 glexit dominum deum suum. Ingressus quoque tem-
 plum domini adolexerit uoluit incensum super
 altare thinniamatis. Statimque ingressus est
 post eum azarias sacerdos. et cum eo sacer-
 dotes domini. hoc uiri fortissimi restiterunt re-
 gis. et dixerunt. Non est tui officii ozia. ut ado-
 leas incensum super altare sacerdotum. hoc est

filiorum aaron. qui consecrati sunt domino. ad hoc
 modi ministerium. Egrede de sanctuario. ne
 contempseris. quia non reputabitur tibi in gloriam
 hoc ad domino deo. Inquit quoque est ozias. et tenens
 in manu thuribulum ut adoleret incensum
 ministratur sacerdotibus. Statimque orta est lepra
 in fronte eius coram sacerdotibus in domo domini
 super altare thinniamatis. Cumque respiceret
 eum azarias pontifex. et omnes reliqui sacerdo-
 tes. uiderunt lepram in fronte eius. et festinato
 exposuerunt eum. Sed et ipse perterritus accelerauit
 egredi. eo quod sensit plagam deo. fuit ergo ozias
 rex leprosus usque ad diem mortis sue. et habita-
 uit in domo separata plenus lepra. obsequium et
 eiecit filius de domo deo. Porro iathan filius
 eius regedit domum regis. et iudicabit po-
 pulum iudee. Reliqua autem sermonum ozie pro-
 phetae. Dormiuitque ozias cum patre suo. et
 sepelierunt eum in agro regali in sepulchro
 tum eo quod esset leprosus. **XXVII**

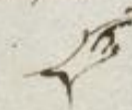
Regnauitque iathan filius eius pro eo. vi-
 ginti quingentis annorum. erat iathan cum
 regnare cepisset. et .vi. annis regnauit in ierusa-
 lem. nomen matris eius gerusa. filia iadoch. fecitque
 rectum est coram domino usque omnia que fecit
 ozias pater eius. excepto quod non est ingressus
 templum domini. et adhuc populus delinquebat. Ipse
 edificavit portam romul deo excelsum et in
 muro ophel multa construxit. Urbes quoque edi-
 ficavit in montibus iuda. et in latibus castella
 et turres. Ipse pugnavit contra regem filio-
 rum amon. et uicit eum. Et deduxit ei filium amon in
 tempore illo. c. talenta argenti. et .x. milia choros
 tritici. ac totidem choros ordei. hoc est propter
 filium amon in anno. .ij. et .ij. Corroboratusque
 est iathan. eo quod duxerunt uas suum coram do-
 mino deo suo. Reliqua autem sermonum iatha-
 nis pugnae eius et operum. scripta sunt in li-
 bro regum israhel et iuda. viginti. v. anno-
 rum. erat autem regnare cepisset. et .xvii. an-
 nis regnauit in ierusalem. Dormiuitque iathan
 cum patre suo et sepelierunt eum i ierusa-
 lem. **XXVII** re dauid.

Achaz filius eius pro eo. viginti annorum.
 erat achaz cum regnare cepisset. et .xii. an-
 nis regnauit in ierusalem. Non fecit rectum in
 conspectu domini sicut dauid pater eius. sed ambu-
 lauit in uultu regum usque in super et statuas
 fudit baalam. Ipse est qui adoleuit incensum
 incensum in ualle benon et iustitiam filius

suos igne uicem riuum gentium qualiter
fecit dominus in aduentu filiorum israel. Sac-
ficabat quoque et thimatha succendebat in
excelsis et in collibus. et sub omni ligno frondo-
so. tradiditque eum deus eius in manus
syrice regis. Qui percussit eum. magnamque
eius tulit impiam. et adduxit in damascum.
cunabulo quoque regis israel traditus est. et percussus
plaga gentium. Occiditque phacee filius romelle
de uida. c. xx. milia in die uno omnes uir-
bales. eo quod reliquissent dominum deum patrum
suorum. Et tunc occidit ceteri uir potens ex ef-
saim masiam filium regis. et ezriam
duxem domus eius. helohanam quoque se-
cundum a rege. Ceperuntque filii israel de fra-
tibus suis. et de matris mulierum. puerorum et pu-
ellarum. et infinitam partem. percusseruntque
eam in lamariam. Et tempore tunc ibi
propheta dicitur obed. Qui egit obuiam regi
caui uenientium in lamariam. dicitur eis. Ecce
ce uultus domus patrum uirorum. contra uiam
tradidit eos manibus uestris. et occidistis illos.
atrociter ita ut ad celum pertingeret
uir crudelitas. in super filios uida et israhel
uultus uobis subide infernos et ancillas. quod
nequaquam fecit opus est. Peccata enim super
hoc dicitur de uero. Haudite consilium meum
et reducite captiuos quos ad dicitur de fra-
tibus uestris. quia magnus furor domini imminet uestris.
Steterunt itaque uiri de principibus filiorum. effugit
axat filius iohannan. bimechiel filius mose-
lamide. hizechiel filius sellun. et ama-
sa azab contra eos qui ueniebant de philo-
tine dicitur eis. Non introducat huc captiuos
ne peccemus in domino. Quare uinit ad idem
super portam uestram et uetera cum uide delicta.
Grande quippe peccatum est et ira furoris domini
imminet super israel. Dimiseruntque uiri
bellatores partem. et uniuersa que ceperunt
coram principibus et omni militatione. De-
teruntque uiri quos supra memorauimus.
et apprehenderunt captiuos omnes qui nu-
di erant uestierunt de spoliis. Cunctique res
fuerunt eis et calceabant. et refecerunt ci-
uibus ad potum unxerunt quoque spiritu laborem
et adhibuerunt eis curam. qui cumque
ambulaculo non poterunt. et erant in be-
cilli ceperunt. imposuerunt eis iumentis. et
adduxerunt iericho ciuitatem salmaz.
ad fratres eorum. ipsique reuenerunt in lamariam.
Tempore illo miser rex achaz ad regem

achaz assyriorum auxilium postulans. ve-
neruntque yonmer. et percusserunt mil-
tos ex uida et ceperunt partem magnam.
Philistin quoque distulit sunt per urbes
campetres. et ad mercedem uida. cepe-
runtque bechames et abilon. et gaderolite
socho quoque et thamma. et zaimo cum vi-
tibus suis. et habitauerunt cum eis. humilia-
uerunt eum dominus uiam spiritu achaz
regem uida. eo quod iudicasset eum auxilio et
contemptum habuisset dominum. adduxeruntque
contemnum regem philistin regem assy-
riorum. Qui et afflicto eum. et nullo resis-
tente uastauit. Igitur achaz spoliata
domo domus domus regum et principum
dedit regi assyriorum. muha. et tam nich-
ei profuit. Insuper et in tempore angustie
sue auxilium contempnam in dominum. Ipse per se
rex achaz immolauit dicitur damasci ue-
tinas percussitque suis. et dicitur de regum
syrice auxilium in quos ego placito ho-
stis. et adierunt in eum eorumque ipsi
fuerunt ruina eius. et uniuersa israel. Duxerunt
itaque achaz omnibus uasculis domus dei
atque contractis clauis uniuersa templi dei
et fecitque altaria uniuersa angulibus israel. In
omnibus quoque urbibus uida. exieruntque
ad eremandum thul. atque ad inuentionem
prouocauit deum patrum suorum. Reliqua
autem sermorum eius. et omnium operum
primorum et nouissimorum scripta sunt in libro
regum uida et israhel. Dormiuitque ac-
chaz cum patribus suis. et sepelierunt eum
in ciuitate diuid. neque enim receperunt
in sepulchrum regum israel. **XXVIII.**
Regnavitque ezechiel filius eius pro eo.
Igitur ezechiel regnare cepit. cum xxx.
v. esset annorum. et xxx. viii. regnauit in
israhel. solumen matris eius abia filia za-
charie. feceruntque quod erant placitum in con-
spectu domini iuxta omnia que fecerat tunc
patris eius. Ipse anno et mense primo regni
sui aperuit ualuas domus dei. adduxeruntque
sacerdotes atque leuitas. et congregauit
eos in partem orientalem. dixeruntque ad eum.
Audite me leuite et sanctificamini. nunc
date domum domini de partibus uestris. au-
ferate omnem immundiciam de seipso.
Peccauerunt patres uestris et fecerunt malum in
conspectu domini dei uestris. derelinquentes
eum. auerterunt facies suas a tabernaculo

dñi. et p̄bunt dorsum. clauderunt hostia.
 que erant in porticu. et extiterunt lucer
 nal. incensumque non adoleuerunt. et ho
 locausta non operuunt in sanctuario dei
 istis. Conuertit et tunc furor dñi super iu
 dam et israhel. et uiderunt eos in commotione
 et in minitum et in silibulum sic ipsi erant
 oculis nris. En conuertunt patres nostros
 gladio. filii nri et filie nre. et conuuges ap
 tue ducte sunt p̄ hoc locust. hunc igit̄
 placet in ut ineamus sedul cum dño dō
 istis. et auertat a nob furorē ue sue. filii
 nolite negligē. uos elogit dō ut iteris cord
 eo. et ministretis ei. colatibz eū et ac
 motis incensum. Durauerunt q̄ leuite
 maath. filiul amasie. et isahel filius
 azarie. de filiis caath. Porro de filiis
 merarij. chri. filiul abiam. et azarias fi
 liul iahel. de filiis aut̄ gersom. ioa fili
 zemna. et eden filul ioaha. et v̄ de filiis
 eli. saphan scriba. et iahyel. de filiis quoq̄
 alaph. zacharias et mathanias. nec non
 de filiis aman. iahiel. et semei. et de fi
 lio raphim semeiul. et ozuel. Congrega
 ueruntq̄ fides suos et sanctificati sunt. et in
 gressi iuxta mandatum regis. et impe
 rium dñi. ut expiarent domū dñi. Sacer
 dotes quoq̄ ingressi templum dñi ut scō
 pificarent illud. exulauit omne immundi
 ciam q̄m intro repererunt in uentribus do
 mus dñi. q̄m tulerunt leuite. et asporta
 uunt ad torrentem cedron foras. Ceperunt
 aut̄ p̄ma die mensis p̄mi mundi. et die
 octaua eiusdem mensis. ingressi sunt porticu
 templi dñi. et expiant q̄ templum dieb; octo
 et uide sextadecima mensis eiusdē qd̄ cep
 erunt impleuerunt. Ingressi quoq̄ sunt ad eze
 chiam regem. et dixerunt ei. Sanctificamus
 omnem domum dō et atrie holocaustoꝝ.
 uasq̄ eius nec non et mensam p̄positionis
 cum omnib; uasib; suis. cunctaq̄ supple
 tlem templi q̄m polluerat rex acelu
 in regno suo. postq̄m p̄uariatus ē. et ce
 ce exposita sunt omnia coram altari dñi.
 Coniungentib; diluculo ezechiel rex adu
 nauit omnes p̄ncipes ciuitatis et ascendit
 domū dō. Obruitq̄ thaurus. vii. arietes.
 vii. agnos. vii. et hircos. vii. pro peccō. pro
 regno. pro sanctuario pro iuda. Dixit q̄
 sacerdotib; filiis aaron. ut offerrent super
 altate dō. exactauerunt q̄ thaurus et susce

Ezech. ad

perunt sacerdotes sanguinem. et fuderunt illū
 super altate. exactauerunt et arietes. et illos. et
 hircos. et agnos. et fuderunt super altate sangui
 nem. Applicuerunt hircos pro peccō coram rege
 et in uicula multitudine. imposueruntq̄ man
 us super eos. et immolauerunt illos sacerdotes
 et aspererunt sanguine eoz. coram altari p̄ sca
 cilio uniuersū israhel. Pro omni quippe israhel
 p̄cepit rex ut holocaustum ferret. et p̄ peccō.
 Construit quoq̄ leuitas in domo dō eū cym
 balis et psalterijs. et cytharis. sicut in dispositione
 dauid. et gad iudensis regis. et nathan p̄ph.
 siquid dñi p̄ceptum fuit p̄ manū p̄ph. ei.
 Struuntq̄ leuite tenentes organa dauid. et
 sacerdotes thubal. uisit ezechiel. ut offerret
 holocaustum super altate. Cumq̄ offerrent
 holocausta super altate. cepunt laudes amere
 dño. et clange tubis. atq̄ induerunt organa
 que dauid rex p̄pauerat concerpere. et
 aũ tuba. aduocante cantores. et isti qui te
 nebant tubas. erant in officio suo donec dō
 p̄letur holocaustum. Cumq̄ finita eēt ob
 latio. incuruatus ē rex. et omis qui erant c̄
 eo. et adorauerunt. P̄cepitq̄ ezechiel. et p̄nci
 pes leuitas. ut laudarent dñm sermone
 bus sermonibus dauid. et alaph iudensis dō.
 Qui laudauit eum magna lenia. et cur
 uato genu. adorauit. Ezechiel aut̄ h̄ec addidit.
 Impleti sunt manus uasib; dñi. acedat et offer
 te uictimaz et laudes in domo dñi. Obruit
 ergo uniuersa multitudo hostias holocaustoꝝ
 et holocausta nre deuota. Porro nris holocau
 stoꝝ. que obruit multitudo. fuit. Taurus. hirc
 arietes. et agnos. et sanctificationib; domno
 boues septuaginta. et oues et mola. Sacerdotes
 h̄ pauca erant. nec poterant sustine. ut pel
 les detraherent. Unde et leuite fides eoz. ad u
 uerunt eos. donec impletur opus. et sanctifica
 rentur antistites. leuite quippe factio u
 tu sanctificabantur q̄m sacerdotes. fuit q̄
 holocausta plurima adipes uasib; et uba
 mina holocaustoꝝ. et completus ē altat dō
 nus dñi. Letatusq̄ ē ezechiel et omnis israhel
 eo qd̄ ministerium dō expletum eēt. De repe
 te quippe hoc fieri placuerat. **XX.**
Misit quoq̄ ezechiel ad omne israhel et iudam
 scripsitq̄ epistolas ad ephraim et manassen. et
 uenient ad domum dñi in iherusalem. et fudet
 phuse dño dō israhel. Intro q̄ consilio regis et
 p̄ncipū. et uniuersi cetui israhel. decreuerunt

(Faint marginal notes on the right edge of the page, partially cut off)

ut faceret phasem mente secundo. Non enim ac-
currebant facere in tempore suo. quia sacerdos
tel qui possent suscipere sanctificationem non fue-
runt. et ipsi nec dum congregati erant in iherusalem.
Placuit ergo sermo dei regi et omni multitudini et
decreuerunt ut mitterent nuntios in universam israhel.
de bethabee usque ad galilee. ut venirent ad domum
domini in iherusalem. Quia enim non fecerunt
sicut in lege moysi preceptum est. Proceperuntque
curiosos cum epistolis regis imperio et principis
eius universum israhel et iudam. iuxta id quod rex
iussit predicantes. Filii autem iherusalem ad do-
minum domini habraham et ysac et ysrahel et re-
vertetur ad reliquias que effugerunt manum
regis assyriorum. Nolite fieri sicut patres vestri et
fratres. qui recesserunt a domino deo patrum suorum
et tradiderunt eos in manum ut ipsi comitis. Nolite
indurare cervicem vestram sicut patres vestri. Et tra-
dite manus vestras domino. et venite ad sanctuarium
eius quod sanctificavit in eternum. Servate vero
domino deo patrum vestrorum. et ait dominus in sermone
eius. Si enim vos reverti fueritis ad dominum. frater vestri
et filii vestri habebunt misericordiam dominus sui qui
illos dicit captivos. et revertentur in manum hanc.
Fuit enim et clementer est deus deus israhel et non auert
faciem suam a iudis. si reverti fuerint ad eum. Igitur
curiosos pergebant velociter de civitate inci-
pitatem per iherusalem et babilonem. illis
videntibus. et sub lamnathis eorum. Attamen quidam
iherusalem exacer et manasse et babilonem adque
converso. veniunt in iherusalem. In iuda vero factus est man-
do. ut daret eis cor unum. et faceret unum preceptum
regis. et principum verbum domini. Congregati
sunt in iherusalem per multi ut faceret sollempni-
tatem azimorum. in iherusalem. Et surgentes destru-
erunt altaria que erant in iherusalem. atque unum
in quibus ydolis adolebatur incensum sub-
rentes procedunt in iherusalem. Immola-
verunt autem phasem quinquadecima die mensis scilicet.
Sacerdotes quoque atque levite tandem sancti-
ficata obtulerunt holocausta in domo domini. ite-
renuntque in ordine suo iuxta dispositionem
legis moysi hominis dei. Sacerdotes vero suscipie-
bant effundendum sanguinem de manibus levi-
tarum. eo quod multa turba sanctificata sit esset.
et idcirco levite immolavit phasem hunc qui non
occurrerant sanctificationi domini. Magna etiam
pari per de essaym et manasse et ysachar
et babilonem que sanctificata non fuerat co-
medit phasem. non iuxta quod scriptum est. et omni
pro eis ezechiel dicens. Deo boni per iherusalem

cunctis qui in toto corde requirunt dominum de-
um patrum suorum. Et imputavit eis quod mi-
nus sanctificati sunt. Quem exaudivit deus
et placuit ei. feceruntque filii israhel qui inveni-
erunt sunt in iherusalem sollempnitatem azimorum. vii.
diebus in lectura magna laudantes dominum per
singulos dies. Levite quoque et sacerdotes per or-
gana que suo officio congruebant. Et locutus est
ezechiel ad cor omnium leuitarum qui habebant
intelligentiam bonam super dominum. Et
comedunt. vii. diebus sollempnitatis immo-
lantes victimas pacificorum. et laudantes do-
minum deum patrum suorum. Placuitque unum
multitudini. ut celebrarent et alios. vii. di-
es. quod et fecerunt cum ingenti gaudio. Ezechiel
enim rex iuda praeceperat multitudinem mille
tauros. et vii. milia ovium. pinguetque de-
derunt per tauros mille. et oves x. milia.
Sanctificata est ergo sacerdotum plurima
multitudo. et hilaritate perfusa omnis tur-
ba iuda tum sacerdotum et leuitarum quam
unum frequenter que veniant ex israhel. phasem
quoque de terra israhel. et habitaculum in iuda-
factus est gaudis celebrata in iherusalem. qualis a
diebus salomonis filii dauid regis in ea urbe
non fuerat. Surrexerunt autem sacerdotes
atque levite benedicentes per et exaudita est
vox eorum. puenitque oratio in habitaculum
sanctum caeli.

Quia hoc fuisset vire celebrata egressus
est omnis israhel qui inveniunt in iherusalem
iuda et fregerunt simulacra. succideruntque
lucos. demoliti sunt excelsa. et altaria de-
struxerunt. non solum de universis iuda et
beniamin. Hec essaym quoque et manasse. de
nec penitus evertent. Benedictusque sunt omnes
filii israhel in possessione et civitate. Ezechiel
vero constituit turmas sacerdotales et leuiticas
provisiones suas unumquemque in officio
pro tam sacerdotum videlicet quam leuitarum
ad holocausta et ad pacificos. ut constituerent
canerentque in partibus castrorum domini. Pars autem
regis erant. ut de ipsa eius sicut offerretur ho-
locaustum mane semper et vesper. sabbatis
quoque et kalendis et sollempnitatibus certis
sicut scriptum est in lege moysi. Precepit et per
habnatum in iherusalem. ut darent partes sa-
cerdotibus et levitis. ut possent vacare legi dei.
Quod cum percrebuisset in auribus multi-
tudinis plurimas obtulerunt primitias fructus
israhel. frumentum unum et olei. mellis quoque et

omnium que gignit humus decimas obtru-
 lerunt. Et er filij isrl et uida qui habitabant
 in urbibus uida. obtrulerunt decimas bouum
 et ouium. decimasq; scap. que uenerunt dno
 dno suo atq; uniuersa portantes. fecerunt acuos
 plurimos. mensis tunc ceperunt acernozza
 cere furtim. et mense septimo complexe-
 runt. etc. Cumq; egressi fuissent ezechiel et
 pnceps eius uidunt aceruos. et benedixit
 domino ac ipse isrl. Interrogauitq; ezechiel
 sacerdos. et leuitas. cur ita iacent acerui.
 Respondit illi. aharias sacerdos pimus de stirpe
 sadoch dicens. Ex quo ceperunt offerre p mune
 in domo dno comedimus et saturati sumus. re-
 manseruntq; plurima. eo qd benedixit
 dno ipse suo. Reliquiaz aut copia e ista qm cer-
 uis. Precepit igitur ezechiel ut pauerent
 horrea in domo dno. Quia cum fecissent intu-
 lerunt tam p mntas qm decimas. et quecuq;
 uouerunt fideliter. sunt aut p fcauoz. chone-
 mal leuita et semei frater eius scap. post que
 hehriel. et azarias et naath. et alahel. et hieri-
 mius. et iozabab quoq; et hehriel. et iofna-
 chias. et maath et tananias ppositi. sub ma-
 nibz choneme et semei fratris eius. ex impio
 ezechie regis. et azarie pontificis domi dno
 ad quos omnia p mntabant. Chore u filii iem-
 na leuitas. et uirtoz orientalis porte ppositi
 erant hii que sponte offerrebantur dno pa-
 mntasq; et consecratas in scap scap. et sub cu-
 ra eius eden et benamin. iesue et semeias.
 amarias quoq; et sechenias in ciuitatibus
 sacerdotum. ut fideliter distribuerent fratribz
 suis. partes in maioribus atq; minoribus exceptis
 may abannul tby. et supra cunctis qui in g-
 uelintur templum dno. et quid qd p die
 singulos conuocabant in multo atq; ob-
 seruationibus uerbi diuinitatis sual. sacerdo-
 tibus et p famulas et leuitas a uicelimo an-
 no et supra per omnes et turmas sual uni-
 uersas multitudin tam uoculis qm
 libris eoz. ut uisq; lege fideliter ebi de hii q
 sanctificata suant p belant. Et filioz
 aaron per agl. et sub urbana urbium si-
 gular. dispositi erant uny qui partes dis-
 buent uniuerso seoz masculino de sacer-
 dotibus et leuitas. fecit q ezechias uniuersa que
 uocamus in omni iuda. operatusq; e homi-
 et rectum et vni coram dno dno suo. uniuersa
 cultura domus dno uerbi legem et cerimo-
 nias. uolens requirere dno suu in toto cor

Ampl
no

de suo fecitq; et prosperatus est. XXXII.

Postque et huiusmodi citate. uenit senna-
 cherib rex assyriorum. et ingressus uiam. obse-
 dit ciuitates munitas uolentes egypte. Quia cum
 audisset ezechiel uenire scilicet sennacherib et to-
 tum belli impium uerba contra isrlm intro-
 cum pncipibus consilio uniuersis fortissimis. ut
 obstrueret capita fontium qui erant extra ur-
 tem. et hoc omnium pncipibus sententia con-
 gregauit plurima. multitudine et obstru-
 erunt cunctos fontes et riuos qui flue-
 bant in medio iere. dicens. ne ueniant re-
 ges assyriorum et inueniant aquas habun-
 dantiam. Edificauit quoq; agens in uide
 omnem muru qui fuerat dissipatus et extru-
 xit turres desuper et forniculatum altum mu-
 rum in statuauitq; mollo in ciuitate di-
 uid et fecit uniuersa genus armatura et cy-
 pios. constituitq; pncipes bellatorum. meda-
 til. et conuocauit uniuersos in platea porte
 ciuitatis. ac locutus est ad eos eoz. dicens. Vni-
 uersa agite et confortamini nolite timere. nec
 paueritis regem assyriorum. et uniuersam mul-
 tudine que e cum eo multo enim plures
 uobis sunt qm cum illo. Cum uero bra-
 chium arietum. nobiscum dno dno nro qui
 auxiliator e nro pugnatur pro nob. Co fca-
 tatusq; e ipse huiusmodi uerbi ezechie
 regis iuda. Que postquam gesta sunt. misit
 sennacherib rex assyriorum. seruos uniuersos
 ipse eum cum uniuerso exercitu. obsidit
 iachin. ad ezechiam regem iuda. et ad omne
 isrlm qui erant in urbe diebus. Hec dicit sen-
 nacharib. In quo habentes fiducia sedent ob-
 lesa in ierusalem. Num ezechiel decepit uos. ut
 tradat mori infame et siti. affirmans qd d-
 us nro liber uos de manu regis assyriorum. Num
 qd no iste e ezechiel qui destruxit cyclos illi
 et altaria. et pcepit uide et isrlm diebus. coram
 altaria uno adhibuit. et misit comburens et
 censum. An ignoratis que ego fecim. et pu-
 tres in cunctis terrarum isrlm. Numqd pre-
 ualuit dno gentium cuiusq; terraz libente
 regione suam de manu nra. Quis e de u-
 niuersis diis gentium. qual uastauerunt pa-
 tres nri. qui potuit erue isrlm suu de man-
 u mea. ut possit et dno nro erue uos de hac ma-
 nu. Non uos ergo decipiat ezechiel. nec u-
 na persuasio deludat. neq; credat ei. Si
 enim nullus potuit dno cunctaz gentium
 atq; regnoz. libente isrlm suu de manu

mea et de manu patrum moꝝ. consequē
 nec s̄ ut pōt erueret uos de hac manu. Et
 taha multa locuti sunt serui eius contra
 dominū dñm. et contra ezechiam serūū ei.
 Epistolal quoq; sc̄ptis plenas blasphemie
 dñm dñm isrl̄ et locutus est ad ūsum eum. Si
 cur dñi gentium ceterarum non potant h
 beare p̄s suos. de manu mei sic r̄d̄ eze
 che erueret non pōt p̄m de manu ista. In
 super et clamore magno lingua uidaui cōf
 p̄m qui sc̄delat inimicū isrl̄m p̄sonabat.
 ut reueret eol. et caperet ciuitatem. locutū
 ē contra dñm dñm isrl̄m. sicut ad ūsum dōs
 p̄loꝝ t̄t̄ opera manūū hominū. Oraunt
 igitur ezechial rex. et etnas filius amos pro
 pheta ad ūsum h̄c blasphemiam ac uocife
 rati sunt usq; ad celum. Et misit d̄ anḡlm
 qui percussit omnem uirū robustum et
 bellatorē. et p̄ncipem exercitus regis assyrioz
 reūsusq; ē cum ignominia m̄ram suam.
 Cumq; ingressi eēt domum dñi sui. filii qui
 egressi sunt de fenestris eius interfecerunt eū
 gladio. Saluauitq; d̄ ezechiam. et habitato
 rē isrl̄m de manu semacharib regis assyrio
 rum. et de manu om̄m. et p̄t̄t̄ eis salutē
 et quietem per circuitū. opulē etiam dese
 rebant hostias et sacrificia domino in isrl̄m
 et munera ezechie regi uita. Qui exatit
 ē post hoc coram cunctis gentib; . In dieb;
 illis egrotauit ezechial usq; ad mortē. et oia
 uit dominū. exiuidiuntq; eum. et dedit ei
 signum. s̄ nō uicta sacrificia que acceperat
 reuertit q̄ eleuatum ē cor eius. et sc̄ā ē cō
 t̄m eū uia. et contra uitam ad isrl̄m. h̄u
 latusq; ē postea. eo qd̄ exatitum fuit cor
 eius. t̄m ip̄e qm̄ habitatores isrl̄m. et d̄cō
 non uenit super eos in d̄o in dieb; ezechie.
 fuit aū ezechial diues et inchnus ualde. et
 thesuros s̄ plurimos congregauit argenti
 et aurū et lapidib; p̄ciosi. aromatū et aromoz. vni
 uersū genit. et uicq; magnū p̄ch. apozozū q̄p
 frumū utiq; et olei. et p̄lepa om̄m iūnto
 rum. carbasq; p̄ccoz. et urbes sex edifica
 uit. habebat quippe greges ouū et ar̄nto
 rum innumerabiles. eo qd̄ dedit ei dñs
 substantiam multam nimis. Ip̄e ē ezechial qui
 obruiuit superiores fontes aquaz. gyon.
 et auit eos. subter ad occidentē urbē n̄ū.
 In omnib; operib; suis fecit prospere q̄ uolū
 atam in legatione principum babilonis
 qui missi fuerant ad eū. ut interrogarent

de portento qd̄ acciderit super t̄ram. de ueli
 quis eum s̄ ut temptaretur. et nota fient
 omnia que erant in corde eius. Reliqua autē
 sermonum ezechie. et m̄az eius scripta s̄
 in uisib; elaye filij amos p̄ph̄e. et in libro re
 gum uici et israhel. Dormiuitq; ezechias
 cum patrib; suis. et sepelierunt eū super se
 pulcra filioꝝ dauid. et celebrant eum exco
 al iudicis uida et omnes habitatores ie
 rusalem.

Regnauitq; manasses filius eius pro eo. duo
 decem annorum erat manasses cum reg
 nare cepisset. et l. v. annis regnauit in isrl̄m.
 fecit aū malum domino iuxta abhomi
 nationes gentium qual subuerit d̄ coram
 filiis isrl̄ et conuersus in idola iurauit excelsa
 que demolitus fuerat ezechial pat̄ eius. con
 struxitq; aras baalam. et fecit lucos et adora
 uit omnē inuiciam celi. et coluit eā. Edifi
 cauit quoq; altaria in domo d̄. de qua dixit
 ut d̄. In isrl̄m erit nōm meum in eternum.
 Edificauit aū mea cuncto exercitū celi. et duo
 bulatū domus d̄. transiuitq; fecit filios
 suos per ignem in ualle bemon. Observabit
 sompnia sedabitur auguria maleficat ar
 tily in seruiebat. habebat secum magos. et
 incantatores. multaq; mala operatus ē eo
 rum domino. ut irritaret eum. In calpeda
 quoq; et constabile signum posuit in domo d̄
 de qua locutus ē s̄ ad dauid et ad salomonē
 filium eius dicens. In domo hac et in isrl̄m q̄
 elegi de cunctis urbib; isrl̄. ponam nōm me
 um in sempiternum. et modo non faciā pedē
 istū. de t̄ra qm̄ tradidi patrib; eoz. ita d̄
 t̄p̄t̄. si custodierit face que p̄cep̄t̄ est. cūo
 tamq; legem. et ceremonial atq; iudicē. per
 manū moysi. Igitur manasse dixit uita
 et habitatores isrl̄m. ut faceret malum sup
 os gentes qual subuerit d̄ a latie filioꝝ
 locutusq; ē ad ad eum. et ad p̄m illud. et ad
 t̄m uoluit. Ideo super inuix̄ es p̄ncipes et
 cuncti reges assyrioz. cepuntq; manassen. et
 unctum cathenis atq; compediib; duxerunt
 in babilonē. Qui postq̄m angustat̄ est
 orauit dominū deum suū. et egit penitē
 ciam ualde coram d̄o patrum suoz. et p̄e
 eratusq; ē eū. et obsecrauit eum in t̄mte.
 et exiuidiuit orationem eius. reductusq; ē
 isrl̄m in magnam suam. Et conuertit manā
 ses qd̄ d̄ ip̄e eēt s̄. Post hoc edificat̄ mu
 rum ex cunctis ad occidentē gyon. in d̄

uale ab introitu porte pilaum per aron
 tum usq; ad ophel. et exaltavit illum uehemen
 ter. Constituitq; principes exercitus in uicibus ei
 utriusq; uici munitis. et abstulit eos aliosq;
 et simula eorum de domo dñi. aut quosq; quis
 fecerat in monte domus dñi. et in iherosolymis. et p
 iecit omnia ex urbem. Porro iustaurauit
 altare dñi. et immolauit super illud uictimas
 et pacificas et laudes. pcepitq; iude ut seruiret
 dño dñi usq; ad hunc adhuc pps immolabat
 dño dñi suo in excelis. Reliqua aut gestorum
 manasse. et obsecrationes ad dñm suum. vbi
 quoq; uidentium qui loquebantur ad eum i
 nomine dñi dñi utl. continerunt in sermionibus
 regum istis. Quoties quoq; euis. et quod dno
 euis. et cuncta ppa atq; contemp. loca et in
 quibus edificauit excelsa. et fecit lucos et sta
 tuas anteqm ager pñiam. scripta sunt i
 sermonibus ozai. Dormiuit ergo manasses
 cum patribus suis. et sepelierunt eum in do
 mo sua. regnauitq; pro eo filius ei anno
 viginti duorum annorum. erat autem cum reg
 nare cepisset. et duobus annis regnauit. et duo
 bus annis regnauit in iherosolymis. fecitq; malum
 in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater ei.
 et cunctis ydolis que manasses fuerat fa
 bicaus. immolauit atq; seruauit. et non e
 reuertit faciem dñi sicut reuertit e ma
 nasses pater eius. et multo maiora reliquit.
 Cumq; unassent ad dñm eum seruati su
 nit fecerunt eum in domo sua. Porro reliq;
 pp multitudine cesis hñs qui amon pcesser
 unt constituerunt regem oziam filium eius
Octo annorum. erat **XXXIII** pro.
 Iosias cum regnare cepisset. et xxx. et
 uno anno regnauit in iherosolymis. fecitq; qd
 rectum erat in conspectu dñi. et ambulauit
 i iustis dauid patris sui non declinauit neq;
 ad dextram neq; ad sinistram. Octauo autem
 anno regni sui cum adhuc eēt puer cepit
 querere dñm patris sui dauid. et duodecimo
 anno postq; cepit. mundauit iudam et
 iherosolymis ab excelsis et lucis simulacris. et sculp
 tibus. destruxerunt quoq; eorum eo aut hñs
 et simulae que superposita fuerant de moli
 ti sunt. Lucos quoq; eorum et sculptura sic
 cidit atq; sminuit. et super tumulos eorum
 qui in ces immolauit conuertebant sitag
 montia dispersit. Omnia preterea sacerdotum
 sibus multatibus ydolorum. mundauitq;

iudam et iherosolymis. et er mutabilis manasses et
 estherim et symeon usq; neptalim cuncta
 subuertit. Cumq; altaria dissipasset et lucos
 et sculptura contulisset in frusta. cunctaq; de
 iherosolymis demoluit eēt de uniuersa terra ista
 reuertit iherosolymis. Igreditur anno octauo dca
 mo regni sui mundata iam terra misit saphi
 saluum helchie et maasan principem ciuitatis
 et ioha filium iachaz a commentariis. ut i
 staurarent domum dñi sui. Qui uenit
 ad helchiam sacerdotem magnum. accepitq;
 ab eo pecunia que allata fuerat in domum
 dñi. et qm congregauerunt leuite ianitores de
 manasse. et estherim de uniuersis reliquit et
 iahel ab omni quoq; iuda et beniamin et hu
 bitatibus iherosolymis. tradidit in manus eorum
 qui p̄erant operibus in domo dñi. ut istau
 iarent templum. et infirma quoq; lara
 rent. Attali dedit eam artificibus et cen
 tariis. ut emerent lapides de lapideis
 et ligna ad commensuras edificis. et ad con
 tignationem domorum. quas destruxerunt re
 gel iuda. Qui fideliter cuncta faciunt. et
 ianitorum p̄positi operancium. iohar et abias
 de filiis manasse zacharias et moollam de
 filiis eiaz qui iugebant opus. om̄s leui
 te scientes in organis canit. Super eos uero
 qui ad uarios usus onera portabant. erant
 sebe et magus de leuitis ianitores. Cumq; ef
 ferent pecuniam que allata fuerat in te
 plum dñi. repperit helchus sacerdos librum
 legis dñi per manum moysi. et ait ad saphi
 serdum. Librum legis inueni in domo dñi.
 Et tradidit ei. Attale iurauerit uolum̄ ad re
 gem. et iurauerit ei dñs. Omnia que dedit
 ei in manus seruorum tuorum ecce compleuit.
 Argentum qd repperit in domo dñi confla
 uerunt. datumq; ē p̄fectis artificibus. et dñi
 la opera fabancium. preterea tradidit in
 helchus sacerdos hunc librum. Quem cum
 iuge p̄sentē roctasset. audissetq; ille uerba
 legis. scilicet uestimenta. et p̄cepit helchie et
 hucham filio saphan et abton filia mcha
 saphan quoq; scribe et alie seruo regis dñi
 cent. Ite et orate dñm pro me. et pro reliq;
 iherosolymis. et iuda super uniuersis sermonibus
 libri istius qui repperit est. Magnus ē tu
 uor dñi stetit super nos. eo qd non custo
 diuimus precepta n̄ra uerba dñi. ut facerent
 omnia que scripta sunt in libro uolum̄ne

Abiit igitur helchaf et hii qui simul a rege
 missi fuerant ad holam prophetem uxorem
 sellum. filii theouath filii iasia custochis uesti-
 um que habitabat in finibus insecunda. et locuti
 sunt ei uerba que supra memorauimus. At
 illa respondit eis. hec dicit d[omi]n[us] d[omi]n[us] israhel. Dicit
 uero qui misit uos ad me. hec dicit d[omi]n[us]. Ego
 ego inducam malum super locum istum. et
 super habitatores eius cunctaq[ue] maledicta que
 scripta sunt in libro hoc quem legerunt coram
 rege iuda. quod deliquerunt me et factiauerunt
 uisum alienum ut me ad inuentionem puocaret
 inuentionis operibus manuum suar[um]. Iocundo
 statabit super me super locum istum. et non
 exangveretur ad regem aut iuda qui misit
 nos pro domino desecando sic loquimini. hec
 dicit d[omi]n[us] d[omi]n[us] israhel. Quia aueristi uerba uoluntati
 tue. et emolumentum est cor tuum. et humiliatus
 in conspectu d[omi]ni super his que d[omi]n[us] d[omi]n[us] contra
 locum hunc. et habitatores istum. reuertit uisus
 faciem meam sicuti uestimenta tua. et fletu-
 ti coram me. ego quoq[ue] exaudiam te d[omi]n[us] d[omi]n[us].
 Jam enim colligam te ad patres tuos. et infere-
 re in sepulcrum tuum in pace. nec uidebitur
 oculi tui omne malum quod ego inducitur
 sum super locum istum. et super habitatores
 eius. Beatiuerunt itaq[ue] regi cuncta que dixit
 tate holam. At ille conuocatis uniuersis maio-
 rib[us] natu iuda et istis. ascendit domum d[omi]ni u-
 riq[ue] omnis uis iuda et istis. sacerdotes et leu-
 ite. et cunctus populus a minimo usq[ue] ad ma-
 ximum. Quib[us] audientib[us] in domo d[omi]ni legit
 rex omnia uerba uoluntati. et statim tribuna-
 li suo percussit fedus coram d[omi]no ut ambularet
 post eum et custodiret precepta et testimonia
 et iustificationes eius in toto corde suo et in
 tota anima sua. faceretq[ue] q[ui] scripta sunt in uolu-
 mine illo quem legit. Adiuuauit quoq[ue]
 super hoc omnes reperi fuerunt in iuda et
 beniamin. Et fecerunt habitatores istum
 iuxta preceptum d[omi]ni d[omi]ni patrum suor[um]. Abstulit
 ergo iohas cunctas abominaciones de uniu-
 ersis regionib[us]. et fecit omnes qui residui erant
 in iuda. et in iuda. seruare domino suo. Cuius
 t[er]ti diebus uite eius si recesserunt ad d[omi]n[us] deo
 patrum suor[um].

XXXV

Fecit autem iohas in mensibus phase domini. quod
 immolatum est quatuordecima die mensis primi. et
 constituit sacerdotes in officio suo. hora
 t[er]tia est eis ut ministrarent in domo d[omi]ni.
 Leuitis quoq[ue] ad quor[um] istis eruditione

omnis israhel sanctificabatur domino lo-
 cutus est. Pontem arcam in sanctuario te-
 pli quod edificauit salomon filius dauid rex
 israhel nequaquam enim eam ultra porta-
 bunt. Nunc autem inuoluitur domino d[omi]n[us]
 u[er]o et ip[s]e eius israhel. et sperate uos pro do-
 mino et cognatione u[er]is. in diuisione u[er]is
 singulari sicut precepit dauid rex israhel
 et desepit salomon filius eius. in uoluitur
 in sanctuario per familias turmasq[ue] leu-
 itas. et sanctificatis immolae phase. fides
 et u[er]is ut possint u[er]ba que locut[us]
 est d[omi]n[us] in manu moysi face[re] sperate. Dedit
 preterea iohas omni populo qui ibi fuerat misit
 t[ur]as. insolentiam phase agnos et he-
 dos de gregib[us] et reliqui pecoris. xxx. mi-
 lia boumq[ue] ta milia. hec de regis uniu[er]sa
 substantia. Duos quoq[ue] eius sponte quod
 uoluerunt obtulerunt tam ip[s]i q[ui]m sacerdot[es]
 bul et leuitas. Porro helchaf et zacharias
 et theiel principes domus d[omi]ni d[omi]ni dederunt sacer-
 dotib[us] ad faciend[um] phase pecora commix-
 ta duo milia sexcenta et uoues trecentos.
 Chonenias aut[em] semeias et nathahel filii
 eius. nec non alabias. et thabel. et iozabab.
 principes leuitar[um] dederunt eis leuitas ad cele-
 brandum phase. et milia pecor[um] et boues
 quingentos. speranturq[ue] est ministerium et
 steterunt sacerdotes in officio suo. leuitas
 quoq[ue] inturms u[er]ba regis imperii. et
 molatum est phase. Aspereruntq[ue] sacerdot[es]
 manu sua sanguine. et leuitas detraherunt pel-
 les holocaustor[um] et sepelierunt ea ut darent
 pro domo et familiis singulor[um]. et offerrent
 d[omi]no sicut scriptum est in lege moysi. De bu-
 bul quoq[ue] quoq[ue] fecerunt similiter. et u[er]ba
 sunt phase. super igne. u[er]ba quod in lege
 scriptum est. Sacerdot[es] et hostias conuerunt et
 lebetis. et carib[us] et collis. et festinato d[omi]n[us]
 buerunt uniu[er]se plebi. sibi aut[em] et sacerdot[es]
 bul postea parauerunt. Nam in oblatione
 holocaustor[um] et adu[er]sum usq[ue] ad noctem
 sacerdot[es] fuerunt occupati. unde leuitas
 et sacerdot[es] filii aaron parauerunt nouissi-
 mus. Porro cantores filii alaph itabam
 in ordine suo iuxta precepta dauid et alaph
 zeman. et iothyn p[ro]p[ri]a regis. ianto
 rex et per portas singulas obseruabant
 ita ut ne puncto quide[m] descenderent a mi-
 nisterio. Quam obrem et fides eor[um] leuitas
 parauerunt eis cibos. Omnis q[ue] cultum d[omi]n[us]

do vite completa ē indie iudie illa: ut
 facerent pharae & offerrent holocausta sibi
 altare sibi. iuxta p̄ceptum regis iose.
 fecerunt quoque filii israel qui reperti fue
 runt ibi pharae in p̄se suo. et sollempnitate
 temazimoz. vii. diebz. Non fuit pharae
 simile huic iustitiam a diebz. samuelis. p̄
 phere. s̄ nec quilibet de cunctis regibz israel
 fecit pharae sicut iohas sacerdotibz & leui
 tis. et om̄i iuda et israel. qui reperti s̄
 fuerat. & habitantibz iudam. Octavo de
 cimo anno regni iose. hoc pharae celebrat̄
 ē postq̄m instituerat iohas templum
 ascendit nechaph rex egypti ad pugnandum
 in charanith. iuxta eufarchen. et p̄cessit
 in occidendum eum iohas. At ille missis ad
 eum nunciis ait. Quid in v̄b̄e regis iu
 di. Non ad uersum te uenio hodie. s̄ ad
 tem aliam pugna domū. ad q̄m d̄ me se
 sinato ue p̄cepta. Desine ad iudam uen
 tū. quia mecum ē ne uentū te. Nō d̄
 iohas reuē. s̄ p̄mittit contra eum bellū
 nec acquieuit sermonibz nechaph ex ore
 s̄. v̄m p̄uē ut d̄m̄neret in campo. I
 agedo. ibiq̄ uulnerat a sagittis di
 xit p̄ius suis. Educite me de pho. quia
 oppido uulnerat sum. Qui transire
 runt eū de curru. multum curru q̄
 sequitur eum more regis. et portauer
 unt eum iudam. exortauit ē & sepul
 crum naualeo patrum suoz. et unūdit
 iuda et israhel uocant eum ieremias ma
 xime. cuius q̄ antoz atq̄ cantaboz
 us̄ iudam p̄sentem lamentationes sup̄ io
 siam repleuerunt. et q̄m locobitunt. Iustit
 oze scriptum fecerunt in lamentationibus.
 Reliqua aut̄ sermonū iose & m̄az. et
 que lege p̄cepta sunt. et opera quoque eius
 p̄ma & nouissima scripta sunt in libro re
 gni israhel & iuda. **XXXVI.**

Iulius p̄ph̄e ioseph filium iose. et
 constituit regem pro patre suo iudam. v̄ḡi
 tum annorum erat ioachaz cum reg
 nare cepisset & t̄bz m̄sibz regnauit in ie
 rusalem. Amouit aut̄ illum rex egypti
 cum uenisset iudam & condemnauit ter
 tant. e. talentis argenti. & talentis au
 ri. constituitq̄ regem pro eo ioachim
 fratrem eius super iudam & iudam. & uer
 tit nom̄ eius ioachim. ip̄m v̄ achaz tu
 lit secum et abduxit in egyptū. v̄ḡurta.

v. annoz erat ioachim cum regnare cepit
 set. et. xi. annis. regnauit in iudam. fecitq̄
 malum coram domino d̄o suo. Contra h̄e
 ascendit nabuchodonosor rex chaldeoz.
 & unctum atthem duxit in babilonem.
 Ad q̄m et uasa d̄o transtulit. & posuit ea i
 templo suo. Reliqua aut̄ uerboz. ioachim
 & abhominacionum eius qual op̄portet est
 & que inuenite sunt in eo. continentur in
 libro regum israhel & iuda. Regnauitq̄ io
 chim filius eius pro eo. Octo annoz. erat
 ioachim cum regnare cepisset. et t̄bz m̄sibz
 ac decem diebz regnauit in iudam. fecitq̄
 malum in conspectu d̄o. Cumq̄ anni circu
 lus uoluerat misit nabuchodonosor rex
 qui et adduxit eum in babilonem. ad
 portatū simul p̄ciolissimū uasū domus
 d̄o. Regem v̄ constituit sedechiam fr̄em
 eius super iudam & iudam. v̄ḡurta et unū
 anni erat sedechias cum regnare cepisset.
 & xi. annis regnauit in iudam. fecitq̄ ma
 lum in oculis d̄ni s̄i sui. nec erubuit facie
 ieremie p̄ph̄e. locutus ad se ex ore d̄o. A rege
 quoque nabuchodonosor recessit. et qui ad
 uenerat eum per d̄m. et induxit cer
 uicem suam et cor. ut non reuerteretur ad
 d̄m d̄m israhel. s̄ uniuersi principes sac
 dotum et p̄ph̄e p̄uancati sunt inique. iuxta
 unūdit abhominaciones gentiū. & pollutē
 templum d̄o q̄m sanctificauit & in iudam.
 Intererat aut̄ d̄o d̄ patrum suoz. per manū
 nuntioz suoz. de nocte confurgens. et cor
 tuē. om̄i uis. eo q̄ p̄uēet populo & habitā
 culo suo. At illi sublimabant nuntios s̄i. &
 paruipendebant sermones eius. aludelantq̄
 p̄phetis donec ascendet furor d̄o in iudam
 eius. & oēt nulla curatio. Adduxit enim super d̄o re
 gem chaldeoz. et interfecit iuuenos eoz.
 glorio in domo sanctuarij sui. Non ē misē
 tul adulescentis. et uirginis et senis. nec de
 ceptis quidem s̄ om̄i tradidit in manibus
 eius. uniuersaq̄ uasa domus d̄o tam ma
 gna q̄m minora. et thesauros templi & re
 gis. et p̄ncipum transtulit in babilonem.
 Incendunt hostes domum d̄i. et destruxerunt
 murum iudam. unūdit t̄rtes combustas
 et quid quid p̄ciolum fuerat demolitū s̄it.
 Siquis euaserit gladium ductus in babilōe
 seruiuit regi et filij eius. donec imp̄neret
 rex persarum. et completetur sermo d̄o ex ore
 ieremie. et celebraret terra salubritas sua. Eō

ut enim dicit desolationis esse habitatum us-
 dum complentur. hoo anni. Anno au pmo
 cyri regis perlatum adeoplondum sermonē
 dō quem locutus fuerat per os hieremie. susci-
 tavit dō spm cyri regis piaz. qui iussit p dca
 ti munusio regno suo t per septimum dicit.
 hec dicit cyrus rex perlat. Omnia regna tre d
 dit in dō s celi. et ipse pcepit in ut edificarem
 ei domum in iherlm que ē in iudea. Quis exo
 bilē monū p p eul. Sit dō s eul cum eo t
 ascendant.

Incipit prologus in Esdra.

Difficilis sit fide qd ps
 otul annegare. nec dum statui-
 Ham neq uob aliq imperanti
 bus abnuē sententie ē. r magni-
 tudo onerit impositi. ita ceruicel pnto ut
 ante sub fasche tuendum sit. qm leuandū.
 Accedunt ad hoc mudoz. studia. qui omne
 qd solum reprehendendum putant. Et ut
 dum contra se conscia repugnante publice
 loquantur que occulte legunt inest. ut clama-
 re compellat et dice. Domine libera aīam me-
 am alabilis inquit et lingua dolosa. Tereul an-
 nū ē qd semper scribit atq recedit ut hebrie
 librum uobis de hebreo transtulerim. quasi nō
 habent greci r latina uolumina. aut quidq
 ē qd a uob ueritur non statim ab omibz con-
 spicuum sit. frustra aū ut ait quidam nūz
 neq aliud fatigando n odum quere extreme
 deūne ē. Itaq obsecro uos in domnon r so-
 gamine hūm. ut puati leodee contenta libri
 nō essent in publicam. nec fastidiosis inge-
 ritat abis. ut itaq eoz supercilium. qui uidi-
 aut tū de alit. r ipi fide nū uolunt. Siqui
 aū frim sunt quibz nūa non displicent. hūc
 t bunt exemplar. ad monentes ut hebrea no-
 mina. quoz grandū m hōe uolumine copia ē.
 districte r per mīualla describant. sicut enī
 p dicit emdāle librum. nisi emdāto libario
 rum diligencia conseruetur. nec quemqm
 moueat quod unū a nob editū liber ē. n ap-
 ctoz tū et qm libri compmū delectetur. q r
 apud hebros hōdie neemioq sermones. i unū
 uolumē cantantur et que non hēntur apud
 illos. nec de. xx. iiii. senonibz sunt p uolū ab
 hūenda. Siqui aū. hōe uob opposuit inter-
 ptes quoz exemplaria uarietas ipa laēta
 r eūla demonstrat. nec pot unū uerū allez
 qd auerlum ē. mittite cum ad euāgelia i
 quibz multa ponuntur de uetis testamento

que apud hoc interpretes non habent. ue-
 lud illud qm nazareus uocabitur. et exo-
 gypto uocauit filium meū. et uidebit in
 quem compurunt. multaq alia que la-
 tioni opax referuimus. et querite ab eo v
 scyra sunt. Cumq proferte non potuit. uos
 legite de hūc exemplaribz que nupera nobis
 edita maledicoz. cotidie linguul confodū-
 tur. S; ut adcompenduum ueniam. certe
 qd uatur sum equissimum ē. Ceteri aliqd
 qd nō hēntur ingreat. uel aliter habentur qm a
 me uersum ē. Quis interpretem ianant. In-
 terrogent hebros. et ipi auctoribz transla-
 tionū. uel arrogent uel derogent fide. Ita
 r aliud ē si clausit qd dicit oculis in uolū ma-
 ledice. r n imitantur grecoz studū r de-
 uolentiam. qui post hoc translators. iā ē
 euāgelio chorulente. uideoz r hebiontas
 legū uerū interpretes. aquilam uideūc sym-
 nachum et theodotionē. et curiose legūt. et
 per ougenū laborē. in hanaone eētū delectant
 qm magis latini gnti ē debent. qd exūta-
 tem ēient grecam ale ad mīuallē. Pūmū
 enim magnoz sumpū ē. et in fine dis-
 ficulatat exempla. posse habē omnia s ind
 r qui hūnt et hebri sermonū ignāz sunt.
 magis exubunt. ignorantē quū emittit ve-
 rū dicit. Quod r sapientissimo euidā nūz
 ap grecos accidit. ut uitalam scypture sentē
 relinquit. unū euūlūz interpretē scyptur
 errorem. sicut autem qui hebree lingue lūte par-
 uam habentur scām r latinū nobil ut cumq
 sermo non de ē. r de alit possunt mag uidiare
 r ea que ipi intelligunt in ipa lingua expūe
 Itaq licet ex cyru libet uelozq sion mēdia
 iactet. nunqm in eum tuuante s silebit eloq-
 um. eam pēta lingua lūbuat. Legant qui
 uolunt qui uolunt abiciant. euentent apūz
 itaq calumpnentur. magis nū caritate pro-
 uocatoz ad studium. qm illoz detracioē r odio
 detorebor.

Incipit Esdra. I.

Hanno pmo cyri regis perlat. ut compleretur v-
 dum dō exote hieremie suscitavit dō spm cy-
 ri regis piazum et tradidit uocem i uniuerso
 regno suo eciam per septimum dicens. hec d
 cyrus rex perlat. Omnia regna tre dedit in
 domnu deul celi. et ipse pcepit in ut edificare
 ei domū in iherlm que est in iudea. Quis ē i uob
 de uniuerso p eul. Sit s unū cum eo. Ac-
 scndat in iherlm que ē in iudea. et edificet domū
 dō dī iher. ipē ē s qui est in iher. et omz reliq